

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
metvo 40 Din — no-
deljska izdaja co-
loletna 96 Din, za
izometvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2059 — nočna 2994, 2994 in 2059

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENECE

Naša beseda

V soboto se je v Narodnem gledališču vršila akademija slovenske besede, ki je vsekakor vredna omembe na tem mestu — ne kot dijaška prireditev — temveč kot izraz ljubezni našega rodu do najglobljega našega kulturnega izraza — slovenske besede. Če je akademski zbor pred kratkim razbral in pokazal razvoj melodije v naši ljudski plast, ki je sposobna navdušiti vsakega člana naše kulturne skupnosti, ki jo imenujemo tudi narod, in to od najpreprostejšega pastirja do tehnično najbolj izbirnega esteta, na način, da je n. pr. iz gola melodijne stavke »čuk se je oženil«... napravil najmodernejšo in tehnično najbolj komplicirano skladbo, ki kljub temu stoji na narodni prvini, je s tem samo pokazal pot, ki naj bi jo hodili tudi drugi v drugih panogah umetnosti. Kot je v melodiji dana povezanost in trajanje med rodovi in se v njej prenaša od očeta na sina najbolj notranja čustvena vsebina, ki ne zavisi od glasbila ampak od duše, prav tako in še bolj je beseda tista posoda, v katero smo ukenili svoja najtišja doživljanja, svoje izražanje ljubezni, veselja, radosti, boli in žalosti, vse svoje izživiljanje duševnega življenja. In ta beseda se podeduje iz roda v rod; »skrivnostno tvorno izrekanja vsevdilj, vzdržuje svet in smer in zadnji cilj. Bajna moč! Alfa in Omega!« kot poje pesnik. Beseda je prvina, s katero ustvarja naš narodni genij svojo duhovno podobo: vse od Trubarja preko Vodnika in Prešerna, do Levstika, Cankarja, Županciča in Preglja — vse: naša beseda. In ta razvoj smo videli zadnjič: od preproste Trubarjeve linije do Župancičevih besednih polifonij. Beseda je biser, ki ga umetniki brusijo in polagajo vanj nove globine našega duha, ljubezen in bol človeka, ki pa je prav po besedi v organ-
ski rasti z vsemi predniki našega rodu: mi smo jo prevzeli z umirajočih ustnic naših mater, da jo predamo sinovom v zvesto čuvanje. Beseda je izraz naše največje ljubezni, je izraz vsega ognja, ki žari v našem središču, je svetinja, od katere se poslovimo prav v zadnjem hipu življenja kot od zadnje stvari, ki nam je do konca zvesta. In le iz zvestobe do nje more rasti slovenski ustvarjajoči genij!

V naši zgodovini pa se je že nekajkrat zgodilo, da je slovenski človek malodušno obstal pri njej in zdomil vanjo, kar bi najmanj smel. In vsakokrat je petelin zapel, kot da kdo izdaja svoje najdražje. Morda je bil Vergerij prvi, ki je hotel iti mimo naše besede, se preden se je dodobra rodila, pa je Trubar potrdil »ta kranjski inu slovenski jezik«. In ali ni Vodnik proti nemškutarjem napisal v Povedanju, da »kranjski jezik je sam na sebi bogat, le ljudje so revni na besedah, zato, ker premalo spomina imajo za to, kar jih je mati učila«. To se vse pred Vrazom, ki je prvi napisal »Mit Slovenen hab ich abgetanc in to nikomur drugemu kot — Prešernu. Danes se nam zde hude besede, ki sta jih izgovorila na njegov račun Miklošič in Prešeren: prvi »izdajavec«, drugi »uskok«. Hotel je pač Vraz rešiti svojo poezijo, ko v ljubljanskem krogu ni uspel, in pa sebe: saj je ta večni popotnik in slovenski navdušenec moral živeti. Kaj hočemo: »ne volji suhi kranjski ovsenjak, nego šečer in naraščalec, in ko je bil tam, je pisal nazaj, da »nečede da uzmeni korotanske tarnine za mostar-eko grozdeji in sladljane smokve od mora kotarskog«. Prešeren mu je zalučal v obraz: »Lakota slave, blaga, vleče pisarja drugame. Res, Prešeren ni pravilno poznal zasluge Ilirizma, tega elavnega pokreta, ki je nastal iz Kollarjeve kri-
latic: »Slavimo slavno slavnih Slo-
vanov slavo« (Slavne slavných Sla-
vnu slavu)! Saj je prav to gibanje vzbudilo naše obrobne kraje: navdušenje, da smo Slovani in da nas je z Rusi nekaj milijonov. Saj se je ono prvotno navdušenje, ki naj je Slovence odtrgalo od germanizacije, kmalu poleglo, prišla je doba trdega dela, kjer ni bilo mesta za teorije, in kulturni delavci, ki so hoteli imeti uspeh, so morali iti za Miklošičevo rešitvijo problema: »Ko se ne dela, se govori; delo samo da smer.« To se strinja s Prešernovim mnenjem: »Upam, da bomo takoj, ko se ti jeziki (češčina in poljščina itd.) zlijejo v enoto, tudi mi govorili češki, poljski, ruski... in seveda temprej srbski... mislim pa, da je treba do žetve pustiti vse, da bo Gospod (to pan) na sodnji dan ločil dobro od slabega.« In te besede je pisal prav Vrazu, ki je ilirski ideji žrtvoval svoj jezik. In vsa tista malodušnost v času absolutizma in nemške zmage, ko smo iskali rešitve v zameni naše besede! Ob dejstvu, da je čl. 151 Thunovega »Organisationsentwurf« dopuščal za višje razrede gimnazij v naših krajih poduk ilir-
ščine, je prof. Pajk predlagal ilirščino za jezik izobraženstva, pa je vstal Levstik in ja-
sno povedal, da se delo za slovenski narod mo-
re opirati edinole »na slovensko narodno izo-
braženstvo in na slovensko narodno literaturo«. In predvojnemu novemu ilirizmu je toklikrat stopil v nasprotje Ivan Cankar, ta veliki obli-
kovavec našega sloga, zaljubljenec v ritem prave naše besede, tiste, ki ji je napisal himno Župancič: »Slovenska misel, vzpluj, vrzi se do nebes! Razpni se! Po razponu tvojih kril bo meril narod čilost svojih sil. To je marseljeva povojnega rodu, ki vžiga vsakogar, ki daje vero v bodočnost. — Novi rod, ki je nastopil z Vod-
nikovo deklamacijo: »Mi smo brambovci, nismo cagovci.« razumeva vrednost besede kot obra-
zila za narodno duševnost, kot posodo naše umetnosti in našega znanja. Kako je že rekel pred davnim časom nekdo v »Novicah«? »Bolj ko bo slovenščina razcvetela in zorila v Ljub-
ljanskem vesoljnju (univerza), večja bo slava domovine. Potem se bo še lepota slovenskega narečja prav razvila in razodela. Naj ga nihče ne imenuje podnarečja: deblo je, in ne vejice; je jedro in ne pužina ali pa lupina; je samo-
lastna in blaga ruža, ki se nikakor ne sme s čim drugim stopiti in zgubiti. Naših južnih brat-
ov narečje ima veliko medu, pa premalo popra; je sicer pripravno za govornišvo, pa pripravni-
ši za petje; naše ima obiljga v pravni pri-
meri; rezo teče v govornišvo, kakor bistra Sava; prijazno v pesmi na uho doni, kakor tri-
jančanje do Sloveskim; naglas na predzadnjim

Izredno zasedanje sveta Zveze narodov

Francija obtožuje Nemčijo

V dolgi spomenici je Francija zahtevala od Zveze narodov, naj obsodi Nemčijo zaradi kršitve mirovne pogodbe in v imenu miru z učinkovitimi ukrepi zaščiti svetost v pogodbah dane besede

Pariz, 15. aprila. b. Francoska vlada je poslala generalnemu tajniku Zveze narodov v zvezi s členom 11, odst. 2 pakta Zveze narodov noto, ki se v posnetkih glasi:

1. Dne 16. marca t. l. je povabil nemški državni kanceler Hitler v Berlinu poslanike evropskih velesil in jih obvestil, da Nemčija uvaja splošno vojaško dolžnost. Ze pred letom dni se je Evropa silno vznemirila zaradi porasta nemškega vojnega proračuna in Francija je tedaj v objavljenih podatkih videla predznak za sklep nemške vlade, da izvede svojo oborožitev. Nemška vlada pa je proti takemu tolmačenju Francije glede njenih izdatkov za vojno ministrstvo najodločnejše protestirala. Enako je odgovorila Nemčija Angliji v odgovor na noto z dne 11. aprila 1934. Dne 27. aprila 1934 je izrazil nemški zunanji minister von Neurath svoje začudenje, ker nemški proračun za letalstvo povzroča resne skrbi. Nemčija je v odgovoru vse zanikala. Dne 28. decembra 1934 še je trdil letalski minister, da ima nemška država samo nekaj poskusnih aparatov. Od tedaj so potekali samo trije meseci in državni kanceler je bil po tem času v stanju, da je informiral angleškega državnega tajnika za zunanje zadeve, da je nemška država v zadevi vojnega oboroževanja dosegla pariteto z

Anglijo. Ker je za tako oboroževanje potrebno mnogo več časa, kakor pa nekaj tednov ali nekaj mesecev, se iz tega jasno vidi, koliko je verjeti nemškim zanikanjem.

2. Tukaj navedeni ukrepi nemške vlade predstavljajo formalno kršitev določb čl. 5. versajske mirovne pogodbe. Zato je dolžnost Zveze narodov, da se za zadevo temeljito zanima. Zveza narodov ne sme ostati z ozirom na spoštovanje mednarodnih obveznosti kot nosilka ideje sodelovanja med narodi, dalje kot garant za mir in varnost, ravno-
dušna in dopustiti, da se še dalje izvajajo politične metode, ki so v direktnem protislovju z načeli, na katerih je zgrajena Zveza narodov.

3. O priliki vstopa Nemčije v Zvezo narodov je skupščina Zveze narodov izrečno poudarjala čl. 5. versajske mirovne pogodbe in ponovno potrdila ne samo vojni, temveč tudi pomorski statut, ki ga Nemčija mora spoštovati. Nemčija je to vzela v vednost z izjavo, v kateri se je obvezala, da bo vestno izpolnjevala vse obveznosti, ki jih ji pripisujejo mirovne pogodbe. A Nemčija tudi te obljube ni držala. Nato dokazuje spomenica, kako se je Francija razorožila, kako pa Nemčija nasprotno oboroževala.

4. Vsled tega programa pa je čutila nemška državna vlada potrebo, da zapusti Zenevo. To je bila njena najbrutalnejša gesta, ki ni bila z ničemer upravičena, kar je tedaj ugotovil sam predsednik razorožitvene konference Henderson.

5. Potrebno je sprožiti tudi vprašanje: V Evropi, v kateri je zavladala metoda enostranske odpovedi mednarodnih pogodb, bi bilo mesta samo še politiki sile. Nemogoča so pogajanja, če se enostransko vzame veljavnost vsemu onemu, o čemer se pogaja. Narodi, ki ljubijo mir, gredo za tem, da se med državami osnuje varnost na temelju neupadnih pogodb.

Toda izključeno je nadaljevati taka pogajanja, če se bo še naprej trpelo enostransko kršitev prevzetih obveznosti in če za tako postopanje ne bo nobenih drugih posledic, kakor vodena moralna obsodba. V takih razmerah se država, ki je prekršila mirovne pogodbe in ostala nekaznovana, samo še ohrabri za nove kršitve.

6. To so dejstva, na katere želi opozoriti Francija Zvezo narodov, od katere pričakuje, da stori sklepe, da se razčisti položaj tako z ozirom na sedanjost kakor tudi na bodočnost.

Po razhodu državnikov v Stresi

Zbiranje na „otoku narodov“

Zeneva, 15. aprila. e. Danes se je začel tukaj drugi del mednarodne akcije proti zadnji odločitvi Nemčije, s katero je kršila mirovno pogodbo enostransko. Francoski zunanji minister je prišel že sredi, prav tako tudi že večina glavnih predstavnikov na tem zasedanju sveta ZN. Po Stresi je sedaj tudi Zeneva zasijala v soju pomladi in stari Rousseaujev spomenik na »otoku narodov« je že začel dobivati prvi zeleni puh pomladi. Tako je vse okolje zelo živahno in razgibano, dasi je položaj ZN tokrat prav za prav zelo žalosten. Po rednem zasedanju v septembru lanskega leta se je morala eksekutiva ZN dvakrat zaenkrat sestati zaradi zadev, ki so ogrožale evropski mir. Komaj je končala debata o pritožbi Jugoslavije, že je nastopil nov moment, ki ni nič manj usoden za ves razvoj svetovne politike, ki se baje vodi pod modrim vodstvom ZN.

Današnja posvetovalnja so se začela prav zgodaj. Ker je bilo sklenjeno, da se vrši danes ob 15.30 samo kratka seja sveta ZN, ki bo tajna in bo določila samo spored zasedanja, se bo javna otvoritvena seja vršila jutri dopoldne. Na današnji popoldanski seja se je sklenilo, da se bo na tem zasedanju najprej razpravljalo o francoski pritožbi, nato pa še o pritožbi Abesinije proti Italiji. Predvidena je tudi možnost, da bo Svica zahtevala, da se razpravlja njena pritožba proti Nemčiji zaradi nasilne ugrabitve nemškega časnika Jacoba, ki ga je nemška tajna policija ugrabila v Švici.

Laval zelo agilen

Z Benešem

Umevno je, da je imel danes glavna posvetovalnja Laval. Takoj zjutraj je sprejel dr. Beneša, ki ga je obvestil podrobno o zaključkih v Stresi. Dr. Beneš je bil pri Lavalu tudi kot zastopnik Male zveze in držav Balkanskega sporazuma. Laval mu je sporočil vse okoliščine sklepov v Stresi, o Benešem odgovor pa se izve, da je izjavil, da se v imenu Českoslovaške zahvaljuje Lavalu za delo, ki ga je opravil v Stresi. Dr. Beneš je tudi takoj pristal na vse zaključke iz Strese in posebno poudaril, da pozdravlja zamisel o srednjeevropskem paktu. Dr. Beneš je posebno zadovoljen nad tem, da so ostala vrata odprta tudi Nemčiji. Prepričan se je namreč, da so vsi prepričani, da je treba voditi o nemških željah računa in posebno Českoslovaška mora biti nad tem razumevanjem vesela.

Dunajska vremenska napoved: V južnih Alpah bo še pretežno jasno, zjutraj mraz, sicer pa nezanesljivo vreme.

zlogu mu daje veličanstvo v slovesnem govoru, njegov premik pa svobodo v petju, in lahkoto v pomenku. — Slovenska beseda ni divjaška ali neolikana, pa tudi ne otročja ali premeška; ona je postavna in moška, kakor je Slovenec. Tako so pisale Novice v letu svobode 1848.

Ali nismo tudi mi čutili te naše lepe besede, ko je zvenela z odra našega gledališča, vsa zlahtna in izbrušana, napisana od naših naj-
večjih duhov? V nas je rasla samozavest, za-
vedali smo se bogastva, ki ga v resnici nosimo
»na jeziku«. Obenem pa je stopila jasno pred-
nas neopravičenost Vrazova in njegovih pred-
šev in vseh, ki so kdajkoli obupali nad besedo. Pregled jim je v prvotisku šmerna posvetil
motto, ki je najhujša kletev v naši književnosti. In hvalečni smo ob tej priliki vsem, ki so se
kakorkoli kdaj pokazali »bramborci« besede. Vemo pa, da na obe strani ni mogoče služiti,
in tako ne proslavljati istočasno obeh nasprot-
nih smeri v kulturni zgodovini naroda. Če se
danes to dogaja, je izraz naše neustaljenosti, nezadovoljstva v svoj temelj. Kako je zapel
pesnik? Slovenska beseda: Več ne
zaidi nami! Sedaj in vekomaj! td.

Z Ruždi Arasom

Takoj nato je prišel k Lavalu turških zunanji minister Tevrik Ruždi Aras. Njega je Laval prav tako obvestil, o vsem, kar se je govorilo o ravnotežju v Sredozemlju. Nato je prišel k Lavalu predstavnik Španije Salvador de Madariaga. Njega je Laval zaprosil, da bi bil poročevalec sveta ZN glede pritožbe proti Nemčiji. Kakor se izve, je de Madariaga to nalogo prevzel.

S Fotičem in Litvinovom

Kmalu po trinajsti uri pa so začeli prihajati pred »Hotel des Bergues« kjer stanuje Laval, številni avtomobili. Prihajali so zastopniki držav Male zveze in držav balkanskega sporazuma, ki jih je Laval »ovabil« sebi na kosilo. Kot zastopnik Jugoslavije se je udeležil sestanka in kosila stalni delegat pri ZN Fotič. Na tem kosilu in po kosilu je Laval sporočil svojim tovarišem podrobno vse sklepe iz Strese. Po kosilu pa je Laval povabil k sebi sovjetskega zunanjega ministra Litvinova. Z njim se je razgovarjal nad eno uro in sicer sta tokrat določila vse spored Lavalovega obiska v Moskvi. Predelala sta še enkrat besedilo pogodbe, ki jo bo Laval podpisal v Moskvi. Laval odpotuje v Moskvo naravnost iz Zeneve na veliko soboto.

Avstrijci in Madjari

Veliko presenečenje je vzbudilo dejstvo, da sta tekom popoldneva prišla v Zenevo z letalom zastopnika Avstrije in Madjarske.

Kaj je dala Stresa

Želje
Nasvete
Konference

Iz »Ponedeljskega Slovenca«, ki je izbrpno objavil sprejete sklepe na konferenci v Stresi, ponavljamo samo glavno vsebino uradnega poročila.

1. Francija, Italija in Anglija so edine, da bodo podpirale francosko spomenico pri ZN, ki jo francoska vlada naslavlja z ozirom na nemško protipogodbno oboroževanje. (Edinost je bila mogoča samo na tej podlagi, da je Francija pristala na to, da se Nemčija v resoluciji, s katero bo Zveza narodov obsodila bodoče kršitve mednar. pogodb, ne bo omenjala.)

2. Vse tri države so za to, da je treba poskrbeti za varnost na vzhodu. (Prvotna zamisel vzhodnega pakta je padla v vodo, mesto njega pride francosko-češkoslovaško-ruska zveza v okviru Zveze narodov, Nemčija pa sklene z istimi državami nenapadalne pakte brez vojaških obveznosti.)

3. Glede Avstrije veljajo sklepi, sprejeti v Rimu 7. januarja med Lavalom in Musolinijem ter sklepi sprejeti v Londonu med Lavalom in Simonom dne 3. febr., ter se bo v ta namen sklicala podonavska konferenca neke v Italiji že 20. maja t. l. (Ta sklep je dejansko prazen, ker je Nemčija glede nevmešavanja v Avstrijo trmoglavo odklonilna, drugič, ker države Male zveze oborožitve Avstrije, Madjarske in Bolgarije ne dovolijo in ker hočejo v podonavski pakt tudi Turčija in Grčija, razen če z njimi Italija sklene sredozemski varnostni pakt. V Stresi se je pojavila tendenca, da bi velesile rade diktirale malim državam glede organizacije Podonavja.)

4. Vse tri države so za to, da se čimprej sklene zapadni letalski pakt — zaenkrat tudi brez Nemčije, in je dobilo to vprašanje v presojo poseben odbor pravnikov. (Torej je tudi ta sklep silno dolgotrajen.)

5. Vse tri velesile hočejo sodelovati, da se z novo začnejo napori za razorožitev s pomočjo razorožitvene konference. (Sklep, ki je spričo dosedanjega »delovanja« te konference, popolnoma platoničen.)

Z Bekom

Popoldne se je vršil važen sestanek med Lavalom in poljskim zunanjim ministrom Beckom. Temu sestanku se pripisuje zelo velika važnost, ker se računa s tem, da bo Beck nastopil kot zagovornik Nemčije.

Sklep, kakoršen bo

Popoldne je iz Strese prišel ves material te konference v Zenevo. Ves ta obsežni material bo predelan v Zenevi. Obenem s tem materialom je prispela tudi že resolucija, ki bo zaključila to zasedanje sveta ZN. Ta resolucija obsega tri točke in sicer:

1. Svet ZN povdari potrebo, da je treba na vsak način spoštovati in ščititi mirovne pogodbe.

2. Svet ZN bo obsodil Nemčijo, ker je enostransko prekršila mirovno pogodbo. Držal pa se bo splošnosti in bo obsodil samo sleherni enostranski kršitev.

3. Svet ZN bo proučil v najkrajšem času, kako naj se sestavi sankcije gospodarske in moralne narave proti tisti državi, ki bi še prekršila mirovno pogodbo.

Pri ponovni slični kršitvi mirovne pogodbe se mora izdelati postopek, kako naj se svet ZN čim prej sestane, ker se bo sleherni taka kršitev smatrala za vojno nevarnost in bo moral svet ZN odločevati v 24 urah.

6. Glede ponovne enakopravne oborožitve Avstrije, Madjarske in Bolgarije vzamejo vse tri velesile na znanje njihovo željo po pravici oboroževanja in se bodo pogajanja vršila diplomatskim potom. (Sklep, ki je odvisen od uresničitve podonavske konference, navedene pod točko 3.)

7. Italija in Anglija pristane na to, da se lokarnski pogodbi doda njihova pogodbeno obveza, da bodo v primeru ogrožanja mej, zajem-
zenih v lokarnski pogodbi, nastopile z oboroženo silo. (To je edini konkretni sklep, ki je bil storjen.)

8. Vse tri države slovesno izjavljajo, da se bodo zoperstavljale vsakim nadaljnjim kršitvam mirovnih pogodb. (Sklep, ki je spričo dejstva, da je Nemčija itak že popolnoma raztrgala mirovno pogodbo in te pogodbe vežejo le še male države, kot so Avstrija, Madjarska in Bolgarija, dejansko brezpredmeten.)

Dodati je treba k temu še vest, ki jo je razširila »United Press«, da je na vsi konferenci v Stresi bila jasno izražena skupna igra angleške delegacije z nemško vlado. Nenadni sklep nemške vlade, da deloma pristane na vzhodni pakt, v kolikor ne bi nalogal vojaških obveznosti, je bil dogovorjen že v Berlinu med Simonom in Hitlerjem ter je bil vržen v javnost, ko je Simon iz Strese poročal v Berlin, da je prišel trenutek, ko bi ta bomba imela svoj koristen učinek. In res, imela ga je!

Belgrad, 15. aprila AA. Jugoslovensko-bolgarska liga je imela včeraj svojo letno skupščino. S skupščino so poslali pozdravno brzojavko kralju Borisu III. Na pozdravno brzojavko je dobila liga tale odgovor:

Nj. Vel. kralj Boris III. gospodu Vladi Mitroviću, predsedniku jugoslovensko-bolgarske lige, Belgrad. Vam in jugoslovensko-bolgarski ligi se prisrčno zahvaljujem za ljubeznive pozdrave s skupščine. Želim vam uspešno delo v korist obeh bratskih narodov. — Boris.

Ob 1050 obletnici smrti sv. Metoda

Bilo je na cvetno nedeljo, 4. aprila leta 885. Sivolasi vladika, nadškof Metod je zadnjikrat zbral v velehradski stolnici verno moravsko ljudstvo, kralja in velikaše ter svoje zveste učence. Smrtno bolan je čutil, da se mu bliža ura ločitve. Hotel se je posloviti od svoje zveste črede. — Staroslovenska legenda opisuje ta dogodek takole:

»Na cvetno nedeljo pa so se po njegovem naročilu zbrali vsi ljudje in šel je v cerkev že obnemogel, blagoslovil je cesarja in kneza in duhovnike in vse ljudi in je rekel: Čujte pri meni, otroci, do tretjega dne. Kar se je tudi zgodilo. Ko se je svitalo k tretjemu dnevu, je rekel dalje: V tvoje roke, Gospod, izročam svojo dušo. In na rokah duhovnikov je v Gospodu zaspal 6. aprila, v tretji indikciji, leta 6393 od stvarjenja sveta (t. j. 885 po Kristusu).

Tako torej slavimo baš te dni tisočpetdeseto obletnico smrti velikega slovanskega apostola. V Rimu so jo — kot smo že poročali — gojenci slovanskih zavodov preteklo nedeljo na prav slovesen način praznovali. Tu si le ob tej priliki zopet predočimo veličino dela naših sv. apostolov, zlasti pa pomen njune apostolske ideje za naš čas.

Cep ravno sta bila sv. brata rojena v času, ko se je bizantinski ozkrožni in separatistični svet začel prav vidno trgati od Rima in vesoljnega krščanstva, ju ta duh napačne grške nadutosti in nacionalizma ni okužil. Sla sta med prezirane barbare — Slovane onadva, Grka po rodu, vzgojena na samem carskem dvoru; nista jim vsiljevala bizantinske omike in jezika, marveč sta jim ustvarila lastno civilizacijo in kulturo, oplemeniteni z vzvišeno moralno pravega univerzalnega krščanstva. Če sta zapustila najvišje državne službe in se odrekla celo tako jima dragemu življenju tihega samostanskega sožitja, pa šla kot preprosta misijonarja med neznanje in od Grkov zaničevane Slovane, jima pač nihče ne bi mogel odrekati zaslug za pomembno delo med Slovani. Tisoč let skoraj niso mogli misijonarji, sinovi velikih kulturnih narodov prav doumeti, kolikoga pomena je domači duhovni naraščaj za verski in kulturni napredek misijonske dežele — sv. brata sta pa takoj uvidevalnost in potrebo domačega klera. Takoj prve mesece svojega misijonskega delovanja sta zbrala dobre mladenčce in jih začela vzgajati. Kakor naš veliki Misijonar Kristus, sta zbirala najprej učence, potem pa se z njimi vred in preko njih približala ljudstvu. Danes, ko je vprašanje domačega klera v misijonskih deželah po zaslugi zadnjih papežev tako posrečeno rešeno, lahko smatramo slovanska brata-apostola kot odlični vzor pri vzgoji domačih misijonarjev. Kolikoga pomena je bilo ta za slovanske narode, priča dejstvo, da se je krščanstvo pri večini Jugoslovancev (predvsem pri Bolgarih) in pri Rusih uvedlo in utrdilo šele potem, ko so množično učenci, po Metodovi smrti preganjani, pribegli v Panonsko in Dalmatinsko Hrvaško ter na otoke, kjer so se danes močno vidni sledovi slovanskega bogoslužja (glagolasi!), dalje v Srbijo in Bolgarijo, pa celo v Rusijo. S seboj so prinesli cerkvene bogoslužne in celo pravne knjige, prevedene na slovanski jezik. Cerkvena slovanska književnost se je tako močno gojila, da je v nekaterih slovanskih državah (Bolgarija in Rusija) po zaslugah velikih vladarjev tvorila posebno cvetočo dobo v literarni zgodovini.

Se mnogo pomembnejše je dejstvo, da sta se slovanska brata, v prvi vrsti poezije sv. Metod, naslonila pri svojem delu na papeški Rim. Z zaščiteno so morali Rimljani gledati in poslušati, ko sta ta dva Grka ob svojem prvem prihodu v večno mesto s papeževim odobrenjem s svojimi učenci opravljala grško liturgijo v njim popolnoma neznanem — slovanskem jeziku! Prvič je takrat zadonel slovanski jezik v največjih in najslavnejših bazilikah katoliške Cerkve: pri Mariji Magdaleni, pri Sv. Pavlu in v sami vatikanski baziliki Sv. Petra. Še zanimivejše, da sta kmalu potem privzela obred latinske Cerkve, pa ohranila kljub temu slovanski jezik. O tem pričajo ostanki prevoda enega največjih rimskih misalov (kvienski listi). Tako sta sv. brata jasno nakazala Slovanom usmeritev k stolici sv. Petra, da bi v edinosti z njo versko in kulturno napredovali. Pa tudi danes bo samo v edinosti in priključitvi k sv. Petru mogel slovanski svet najti medsebojno edinost in mir in tako postati močan činitelj krščanske, civilne in evropske solidarnosti. Evropa ne more in ne sme več pogrešati ogromne slovanske družine v svoji sredi. Dolgo jih je tlačila in odklanjala, danes mora brezpogojno računati z njimi. Toliko večja pa je danes tudi odgovornost katoliških Slovanov za njih sodelovanje. Ako hočejo, da bo v resnici koristno za nje in za vso Evropo, morajo posnemati svetli zgled svojih sv. apostolov: realizirati duha katoliške univerzalnosti z zvesto vdanostjo Stolicy sv. Petra v Rimu, da bodo tudi oni verno sledili smernicam Petrovega naslednika.

Vsak narod goji do svojih apostolov, ki so mu prižgali luč sv. vere, posebno spoštovanje in hvaležnost. Spoštovanje in čiščenje sv. Cirila in Metoda pa mora biti pri Slovanih iz prav posebnega razloga veliko; saj jih ne veže na njiju le dragocen spomin v zgodovini njih civilizacije, temveč še posebej izredna moč edinosti raznih slovanskih narodov in pa neka ustvarjajoča sila apostolskega udejstvovanja, ki tudi še danes praktično donša lepe sadove.

Veliko zamisel naših slovanskih apostolov, da bi videla vse slovanske narode združene v eni sami čredi z enim samim pastirjem — je sicer uničil nesrečni razkol, ki je nasilno ločil brate v dva nasprotna tabora. Toda narodna svoboda raznih slovanskih narodov po svetovni vojni je prinesla nov obširen delokrog za veliko cilimethodijsko idejo, ki si kljub raznim oviranim poskusom nasprot-

nikov počasi, pa krepko utira pot med vernimi sinovi Slave. Da, še več! Sv. Ciril in Metod sta postala naravnost vzornika univerzalnega krščanstva in neomajne zvestobe Petrovi stolici. Apostoli drugih narodov so bili pomembni samo za posamezne narode — slovanska sv. apostola pa nista slavljena samo od 200 milijonske slovanske družine, marveč njuna ideja zajema vse bolj tudi neslovan-ske narode. Zanimanje za ločene Slovane raste in se kaže zlasti pri Francozih, Nemcih, v Bolgariji in na Nizozemskem, da celo v Italiji.

To zanimanje pospešuje zlasti sedanji sv. oče Pij XI., ne brez razloga imenovan »unionistični papež«. Ne samo, da je s svojim osebnim občudovanjavednim in modrim delom za ločene brate potrdil unionistično gibanje, marveč daje še vedno sam nove pobude zanj.

Ko praznujemo tisočpetdeseto obletnico smrti slovanskega apostola sv. Metoda, se moramo dobro zavedati, da smo tudi mi dolžni hoditi po njegovih stopinjah požrtvovalnega dela in molitve za sv. edinost med slovanskimi brati.

*

Kaj pa je to?

Nemški tisk napada Poljsko

Berlin, 15. aprila. e. Nocojšnje časopisje prinaša zelo ostro izjavo nemške vlade proti Poljski. Včeraj je namreč prišlo do težkih incidentov med Nemci in Poljaki v okolici Gdanskega. Poljaki so napadli nemško prebivalstvo in tri Nemce tako pretepli, da so jih morali prepeljati v bolnišnico. Toda Poljaki še niso mirovali in so napadli nato še domove svojih nemških soživaljancev in jih demolirali. Orožništvo je bilo preslabo, da bi moglo ublažiti ta naval sovraštva. Nemčija je zelo vznemirjena zaradi stalnega padanja popularnosti dobrih odnosov med Poljsko in Nemčijo.

Bethlen intrigira v Italiji, ki se boji

Rim, 15. aprila. TG. Svetovna javnost je menda prežela, da se je za časa konferencie treh velešil v Stresi nahajal ob Lago Maggiore tudi bivši madjarski ministriški predsednik in »veliki premaganeec« v zadnjih volitvah na Madjarskem grof Bethlen. Bethlena je povabil v Italijo Mussolini, da se z njim pogovori o podonavskem vprašanju, ki ga bo vlada generala Gombosa zavzela do predlogov za sklenitev podonavskega pakta. Italijanska vlada si je namreč v skrbeh, da bo sedaj Gombos, ki je bil že od nekdaj navdušen prista za zблиžanje z Nemčijo, izbral svojo premoč, ki so mu jo dale volitve, da zблиžanje z Nemčijo še bolj utrdi, Italiji pa obrne hrbet. Če bi Madjarska postala zastopnica Nemčije v Podonavju, bi to pomenilo silen sunek germanstva v osrčje srednje Evrope, nadalje novo ogrožanje neodvisnosti Avstrije ter strašen udarec za najnovejšo italijansko politiko v Podonavju. S tega stališča je torej treba tudi razumeti Mussolinijev predlog, naj se poleg Avstrije dovolj tudi Madjarski, da dobi svobodo v oboroževanju, kajti Italija hoče poskusiti vse, da se ji njena postojanka v Podonavju ne izmuzne.

Francija že izvaja sklepe

Pariz, 15. aprila. e. Francoska vlada je že sklenila, da začne takoj izvajati sklepe konferencie v Stresi. Na jutrišnji seji vlade bo sklenjeno, da naj odpotuje v prvih dneh maja letalski minister Denain v Rim, kjer bo z Mussolinijem takoj podpisal prvo dvostransko letalsko obrambno pogodbo med Italijo in Francijo.

Jutri pa odpotuje iz Pariza v Genovo in Rim 1600 bivših francoskih bojevnikov, kjer bodo ob veliki noči prisostvovali velikim manifestacijam med francoskimi in italijanskimi bojevniki. Tam bo takrat tudi maršal izročil Mussoliniju visoko francosko vojaško odlikovanje.

Vseevropski kongres

Dunaj, 15. aprila. (Posebno poročilo.) Dne 16. majnika bo tukaj otvoritev vseevropskega kongresa, ki ga organizira vseevropska zveza (predsednik grof Coudenhove-Kalergi in ki bo trajal do 19. maja. Na programu je 12 načelnih referatov, nadalje sprejema pri predsedniku avstrijske države Miklasu in pri zveznem kancelarju Schuschniggu. Kongres bo zaključen s gala-predstavo v dunajski operi.

(Pri tej priliki pravce »Slovenec« znova obveščamo, da si je vseevropska zveza, ki je izrazil mirovni pokret in valed tega služi vse naše simpatije, dala za načrt sledeče cilje: 1. Ustanovitev vseevropske zveze z medsebojnim jamstvom enakopravnosti, varnosti in neodvisnosti vsake evropske države. 2. Ustanovitev zveznega evropskega sodnega stola za ureditev vseh meddržavnih sporov. 3. Ustanovitev posebne nad evropske zveze stoječe ustanove, ki bo imela na razpolago lastno skupno letalsko policijo za vzdrževanje miru in nadziranje razorožitve. 4. Postopno vpeljevanje evropske carinske zveze. 5. Sodelovanje vseh evropskih držav pri upravljanju kolonij. 6. Uvedba enotnega skupnega denarja po vsej evropski zvezi. 7. Spoštovanje vseh narodnih kultur vseh evropskih narodov, kar naj bo sploh podlaga za kulturno skupnost Evrope. 8. Zaščita vseh narodnih in verskih manjšin v Evropi proti nevarnostim raznarodovanja in proti vsakemu zatiranju. 9. Sodelovanje Evrope oziroma evropske zveze z vsemi ostalimi skupinami držav v okviru svetovne Zveze narodov. Op. ured.)

„Osservatore Romano“ o „novi politiki“ sovjetrov

„Usoden pohod Rusije v Evropo“

Neobhoden predpogoj vsake zveze s Sovjetsko Rusijo je, da se Evropa kar najskrbneje zavaruje pred komunizmom

Rim, 15. aprila. b. Glasilo Vatikana »Osservatore Romano« objavlja kratek pregled mednarodno-političnega položaja in s povdarkom omenja »usoden pohod sovjetske Rusije po Evropi«. Sovjetski pohod v Zenevo ter takimenošana »spreobrenitev« Moskve sta zadnje mesece ustvarila veliko zmedo v Evropi in povzročila motnje v evropskem ravnanju. Kje so sedaj tisti časi, ko so na Rdečem trgu v Moskvi zažigali podobe Brianda, Poincareja, Chamberlaina, Litvinov govori sedaj v Zenevi najbolj uglašeni diplomatski jezik in med tem ko hodi sovjetska diplomacija po novih potih, se je sovjetski vojni proračun v zadnjih letih štirikratno pomnožil tako, da so sovjetske armade poleg sovjetske diplomacije prišle v Evropi do take moči in veljave, da morajo o njih na Poljskem, v Nemčiji in v Franciji voditi strogi račun.

Zaenkrat še ni mogoče reči, kakšni so odkriti in prikriti cilji komunizma, ki jih hoče z novimi metodami doseči. Toda kakršenkoli je ta cilj, dej-

stvo je, da je diplomatski in bojni pohod sovjetske Rusije imel dve neposredni posledici. Najprej je dal Nemčiji edino stvarno opravilo za njeno oboroževanje, drugič pa je podpiral zблиževanje med Francijo in Rusijo ter med Rusijo in Malo zvezo. Ustvaril je tudi novo razmerje med Francijo in Poljsko. Dosedanje ravnanje v Evropi je porušeno. Pojavil se je nov protagonist, nov tekmovalac na evropskem odru, kjer sedaj razvija svojo za-rotniško politiko, ki jo je član francoske akademije Bertrand imenoval največjo nevarnost za Evropo. Med tem ko se Francija pripravlja, da v Moskvi podpiše zvezno pogodbo z Rusijo, kliče »ECHO de Paris«: »Predno pojdemo v Moskvo, moramo brez-pogojno zatreti komunizem!« In to je, zaključuje Osservatore Romano, tudi edini neobhodno potrebn predpogoj, predno se naj Evropa kakorkoli zveže s sovjetsko Rusijo.

Priprave na volitve

Topalovičeve težave v Kragujevcu

„Dole gazda Živko!“

Belgrad, 15. aprila. m. Današnja »Politika« objavlja poročilo iz Kragujevca o večeršnjem shodu, ki ga je tam priredil nosilec socialistične kandidatne liste. »Politika« med drugim poroča, da Topalovič dalje časa sploh ni mogel govoriti radi burnih demonstracij velike množice delavcev, ki so zahtevali, da prekine svoj govor. Delavska množica je vpila: »Dole gazda Živko!«, »Dole komo-raši!«, »Dol z delavskimi izdajalci!« Za tem je nekoliko demonstrantov pričelo metati v Topaloviča gnila jajca ter je radi tega morala intervenirati policija, ki je aretirala nekoliko meščanov in delavcev. Ko se je nemir malo poglobil, je Topalovič nadaljeval svoj govor, a še vedno v težki atmosferi. Ko je zapustil dvorano, v kateri je bil shod, ga je pred hotelom pričakovala zopet večja skupina delavcev in meščanov, ki so znova začeli demonstrirati proti njemu.

Uboj radi dekleta

Kranj, 15. aprila.

Alkohol je zopet zahteval svojo novo žrtev v osebi Janeza Perka iz Seničnega, ki ga je ustrelil 22 letni Janez Močnik z revolverjem. Na cvetno nedeljo so se zbrali v gostilni Zupan, ki stoji na klancu ob cesti, ki vodi iz Križev na Golnik, kriški in okoliški fantje, med katerimi sta bila tudi Janez Perko in Janez Močnik. Med prerakanjem, ki je nastalo v gostilni, seveda pod vplivom alkohola, ki je vsem precej ogrel nogane, je dejal Perko Močniku, da ta nima nobenega dekleta in da ga tudi nobena ne mara. Te besede si je Močnik tako vzel k srcu, da je odšel iz gostilne in počakal Perka v zasedi. Ko je Perko res prišel, so se nenadoma začeli revolverski strelji. Pokojni Janez Perko je bil zadet naravnost v srce in je na mestu izdihnil. Janez Močnik pa se je po svojem groznem dejanju javil orožnikom ter svoj zagovor pred njimi zaključil s tem, da ga je hotel Perko udariti s kolom po glavi, pa ga je zgrešil in zamahnil po revolverju, ki se je sam sprožil.

Dva odbora za zadrage, ki prosijo za zaščito

Belgrad, 15. aprila. m. Kmetijski minister dr. Janković je ustanovil v kmetijskem ministertvu dva odbora ter ožji posvetovalni odbor predstavnikov kmetijskih združenj, v katerega bodo delegirani pri Glavni zadrugi zvezi trije predstavniki. Ta odbor bo v kmetijskem ministertvu pretresal vprašanja raznih kmetijskih kreditnih zadrug, ki prosijo za zaščito. Drugi odbor je pa revizorski odbor, sestavljen od treh predstavnikov zadrugne zveze, ki bodo z osebnim odsekom za kmetijske organizacije v kmetijskem ministertvu pretresali vprašanja raznih kreditnih zadrug, ki prosijo za zaščito, ter stavili tozadevne predloge oziroma posvetovalnemu odboru.

Belgrad, 15. aprila. m. S kraljevim ukazom je odlik. z red. sv. Save III. stop. Andrej Gabrček, časnikar in publicist v Ljubljani. S kraljevim ukazom je postavljen za gozdna višjega pristava VII. pol. skup. in šefa gozdne uprave v Zenici inž. Robert Hartmann, dosednji gozdni pristav pri gozdni upravi v Vozuči.

Vzajemna pomoč posojilne in gospodarske r. z. z. o. z. javlja tužno vest, da je njen ustanovni član in dolgoletni podpredsednik, gospod

Bajželj Jernej

kontrolor Hranilnice dravske banovine

po mukepolnem trpljenju dne 14. aprila umrl.

Pogreb bo v sredo 17. aprila 1935 ob 16 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

Za njegove neprecenljive zasluge in za razvoj invalidskega združenja ostane v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 15. aprila 1935.

Uprava.

Umrl je naš tovariš

Bajželj Jernej

hranilnični kontrolor, vojni invalid in dolgoletni odbornik

Pogreb bo v sredo 17. aprila ob 16 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

Pokojnega marljivega svojega sodelavca ohranimo v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 15. aprila 1935.

Oblastni in krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani.

S potrfini srcem naznanjamo žalostno vest, da je naša nepozabna soproga, mati, hči, sestra, gospa

Iva Berčan

soproga mesarskega mojstra

danes 15. aprila ob pol petih, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo 17. aprila ob štirih popoldne iz Tovarniške ulice št. 13, Moste, k Sv. Križu.

Moste pri Ljubljani, dne 15. aprila 1935.

Zalujoči: Alojzij Berčan, soprogi: Slavko, sin; Marija Kuga, mati; Marija vdova Zagar, Frančiška Vrhovec, Ljudmila Svete, Angela Trček, Marija Kuga in Franc Kuga, sestre in brat, ter ostalo sorodstvo.

Pogrebnik: zavod Gajšek Ivan, Moste-Ljubljana

Dvignimo znamenje Rdečega križa!

Med državami, ki so sprejele mednarodno pogodbo o Rdečem križu, zavzema Jugoslavija pravo mesto. Nedeljski občni zbor v Beogradu je pokazal, da se naš Rdeči križ razvija v ogromno armado usmiljenih samaritanov. Izmed 348 okrajev, v katere je Jugoslavija razdeljena, je organiziranih v Rdečem križu 336. Naš Rdeči križ šteje v vsej državi že 126.364 članov. Pod predsedstvom Nj. kralja. Vis. kneza namestnika Pavla, ki mu je kralj Aleksander izročil to organizacijo, v miru in vojni tako važno, se torej društvo naglo razvija. Njegov namen ni samo, da v vojni razprede takoj za bojiščem in v notranjosti države mrežo obvezovališč in bolnišnic, v katerih na tisoče samaritanov in samaritanov leči skeleče rane borec, ampak ono je neprestano na straži, da prisloži na pomoč ljudstvu, ko ga obišče ta ali druga neprilika, nesreča. Tako je lansko leto nabralo 1.500.000 Din za družine ponesrečenih rudarjev v Kaknju, pomagalo je pogorelcem v Medimurju, v Sisku in drugod; prisloži je na pomoč kramaj, ki so jih obiskale povodnji, podprlo je tudi poštinskih kolonij otrok jugoslovanskih državljanov iz Trsta, ki so prišli na počitnice v Slovenijo. Rdeči križ združuje tudi zdravilišča in sirotišnice. Pred znamenjem Rdečega križa bi morala

med vojno granata obiti v topu in bomba obviseti na letalu. Pred tem znamenjem se mora nehati sovraštvo tudi najbešnejših nasprotnikov. Pravega samaritanstva ne ločijo strelski jarki, a tudi ne državne meje. Pravi samaritan ostane le še človek, brez vojaškega kroja, brez vojnih odlikovanj, njegovo znamenje je samo rdeči križ. Križ trpljenja družu ubogo človeštvo, zato naj ga družu tudi križ lajšanja te skupne bede. Rdeči križ je organizirana mednarodna pomoč, plod vzajemnosti človeštva. »Idea Rdečega križa, je dejal knez namestnik Pavla, si je do danes pridobila milijone izbranih pobornikov, katerih število neprestano raste in ustvarja v njih zavest, da bo postala v bližnji bodočnosti temelj mednarodnega reda. Naš narod ne vidi v Rdečem križu samo človekoljubne in koristne ustanove, ampak tudi poročilo za mir in bratstvo med narodi.«

Še nikdar ni bilo človeštvo tako potrebno ustanov, ki bi v njem vzbujale in krepile čustvo plemenite požrtvovalnosti in — recimo kar kratko — krščanske ljubezni. Sovraštvo se je zajedlo med narode in države, na mejah se rešilo človeku čudna znamenja: fašistična sekira, kljukasti križ ter srp in kladivo. Dvignimo visoko nad nje znamenje Rdečega križa!

Dva dni živ zakopan

Maribor, 15. aprila. Nesreča, kakor je zadelo delavca Avgusta Kelnariča v novem vodnjaku Vreščakove hiše v Cankarjevi ulici 27 na Pobrežju, ima mnogo običajnih primerov, ki se dostikrat končajo mnogo bolj tragično ter zahtevajo življenje ponesrečenca. Način in dolgotrajnost reševalne akcije je v tem slučaju gotovo edinstvena. Dogodek je razburil vse mesto ter so že večerjati hitele množice na Pobrežje gledat požrtvovalno delo reševalcev. Danes se je že v zgodnjih jutranjih urah razvedelo, da je bilo vse naporno nočno delo zaman in da nesrečnej še vedno leži v dnu vodnjaka. Z veliko nestrpnostjo so spremljali danes meščani potek reševalne akcije, ki se je nadaljevala vse dopoldne v mrzlično naglico.

Kako je prišlo do nesreče

Kelnarič je začel večerjati kopati okrog osme ure. Komaj pa je dobro prišel z delom v globini kakih osem metrov, se je vdrla nad njim betonska stena, ki jo je sprotil delal nad seboj. Iz razpokline se je vsula zemlja ter delavca zasipala nad glavo. K sreči je bila pomoč takoj na mestu in ponesrečenec so odkopali glavo ter mu jo zavarovali pred ponovnim zasipanjem z lesenim zabojem. Potem se je spustil v vodnjak kanalski delovodja mariborske občine Jakob Deutschman, ki vodi v bližnji Mejni ulici kopanje kanala. Poiskusil je zasutega Kelnariča odkopati, pa bi bil skoraj sam plačal poskus z življenjem. Zasulo je tudi njega do višine prsi in le z največjim naporom se je odkopal in odmetal zemljo tako, da je pod njim zasutemu Kelnariču glavo zopet osvobodil. Jasnje je bilo takoj, da po navpičnem vodnjaku ponesrečenca ne bo mogoče rešiti. Deutschman je potem strokovnjaško opazil steno vodnjaka, da se zemlja ni več rušila.

Orožniki organizirajo pomoč

Med tem je prišel na mesto nesreče poveljnik orožniške postaje na Teznu g. Bajac, ki je naglo organiziral pomoč. Naprosil je kaznilnico za delavce, obvestil mariborske in studenške ter domače gasilce in v kratkem času se je začela obsežna reševalna akcija, pri kateri je sodelovalo tudi prebivalstvo iz okolice. Navzven je bilo to stotine radovednežev iz mesta in orožniki podnarednik Zeča ter kaplarji Špeh, Podlipnik, Sedaj in Krušec so imeli polne roke dela, da so zadržali množico, ki je pomandrala vse vrtove v okolici in ovirala reševalce.

Vsi napor zamen ...

Ker je pretela nevarnost, da se bo revež na dnu vodnjaka radi slabega zraka zadušil, so mariborski gasilci najprej napeljali do njega pod zaboj cev, v katero so s posebnim mehkom potiskali zrak. To delo se je vršilo neprestano večerjati in vso noč ter danes do konca reševalne akcije. Pod vodstvom Deutschmana so potem začeli kaznjenci kopati kanal. Bilo pa je usodno, da so imeli na razpolago iz bližnjega novega kanala le ozke razpirake. Rov je bil zaradi tega že od začetka preozek, kar je povzročilo kasneje še mnogo težav. Ves material od kanala so znosili na mesto nesreče in dela so se nadaljevala s polno paro. Kaznjence so zamenjavali gasilci in drugi ljudje in tako so kopali od dopoldneva do večera. Med tem je ponesrečenec v vodnjaku silno oslabil.

Stolni dekan Jurij Vole

(† 14. aprila 1885)

V nedeljo je preteklo 50 let, kar je vrnil dušo Bogu odličan član ljubljanskega stolnega kapitulja, »svitla zvezda ljubljanske škofije« — kakor ga je imenovalo tedanje časopisje — stolni dekan Jurij Vole. Zarjavel je od tedaj križ na njegovem grobu, mesto njegovega počitka bo kmalu izravnano, obdelal je med nekdanjimi sodobniki spomin nanj — pa naj odbove te skromne vrstice tako mimogrede njegovo podobo pred onimi redkimi, ki so ga še osebno poznali in čislali. Saj ni bil svetniški mož samo vzor resnične bogoljubnosti duhovniškim poklicom, ampak omenja njegovo ima na častnem mestu tudi naša slovenska zgodovina.

Pod prelazom čez Koren, prav tam, kjer napravi cesta čez sedlo prvi vzpon v goro, stojita na desni dve hiši, ki sta si kakor mati in hči. Dolenja se imenuje »pri Govedarju« — eden prednikov je moral biti vsaki črednik: posej, ki ni bil v starih časih po planinskih vaseh nič nečasten — tej hiši je gospodaril v začetku 19. stoletja posestnik Jurij Vole. Gorenja pa se imenuje »pri Devsu«, po Jurijevem bratu Tadeju (Juda Thadaeus), ki je leta 1787 to hišo postavil, kakor je brati na tramu v izbi, in se v nji naselil. Nista ti dve hiši kakor ponositi stavbi — gorenja je bila celo le lesena in se danes komaj še ustavlja zobu časa — odlični pa sta po tem, da sta poslali v mestne šole več mladine ko marsikatera premožna hiša v kranjskogorski župniji. Govedarju Juriju se je rodil 5. aprila 1805 osmi in zadnji otrok, Dali so mu po očetu ime Jurij. Pod

vednozeleno Mucno goro, ob neugnanem gorskem potoku, nad neprestano klopotačim mlinom so mu potekla zlata detinska leta. Osnovne nauke je dobil v Kranjski gori, kjer se omenja zaslina šola že leta 1792. Nedvomno je bil deček duševno izredno prebujen, da so mogli pri starši v tedanjih nemirnih in bednih napoleonskih letih na misel, da bi ga dali v daljne ljubljanske šole. Saj so nam pravile naše stare matere, da je prišel tedaj ob belem dnevu vojak med čredo in si izbral najgnej, da so morale njih matere kruh peči od polnočnih urah, pa je še opazil vojak dim, prišel in pobral peko, da so se podili na trati trije lačni Francozi za eno mišjo. Gotovo so vplivale te neugodne okoliščine na razmeroma pozni začetek šolanja Govedarjevega fantiča. Toda skrb dobrih staršev prestavi gore in čase, če gre za blagor otrok in čast hiše. Dijak Jurij Vole je v Ljubljani izbornu napredoval, bil zgled umerjene resnosti in vedre mladosti, poniz in odločen, kakor je nanesla potreba. Star 23 let je prišel leta 1828 v ljubljanskem semenišču z bogoslovni študijami. Stanovale je pa tedaj 131 bogoslovcev zunaj semenišča, zlasti vsi prvoletniki. Dobivali so štipendije po 80 goldinarjev in so prišli šele naslednja leta pod semeniški krov. Ohranjen so nam imena sošolcev Jurija Volca iz 1. letnika: Bergant Jože, Fister Anton, Grabnar Jurij, Kašman Anton, Košir Jakob, Levičnik Jernej, Marešič Jože, Nahtigal Jože, Pavšer Jože, Polc Janez, Porenta Anton, Rant Franc, Skubic Jože, Toman Janez. Nekateri teh so postali v življenju veljavni možje.

Leta 1831 je zapel Jurij Vole kot tretjeletnik — najbrž na Veliki Smarin — v Kranjski gori svojo novo mašo. Kdo mu je pridiljal, ni bilo mogoče doznati. Po dokončanem 4. letu je bil nastavljen kot mestni kaplan in nunski katehet v Skofiji Loki. Bridko ga je zadelo na tri prvi službi, da sta mu v teku leta dni umrla mati (1834) in oče (1835). Kako vesti in modro je moral to vršiti svojo službo, je videti iz tega, da je bil že čez štiri leta dušnopastirski službe (1836) poklican v Ljubljano kot stolni kaplan in še isto leto na častno in odgovorno mesto seme-

Dva jubileja

Ljubljana, 15. aprila.

Letos slavi Zveza za tujski promet dva pomembna jubileja. Letos poteče namreč trideset let, odkar je bila ustanovljena nekdanja »Deželna zveza za tujski promet«, ki se je po prevratu preimenovala v »Zvezo za tujski promet v Slovenijo«. Obenem pa slavi njen predsednik in od prvih začetkov neumorni delavec dv. svetnik dr. Rudolf Marn šestdesetletno svojega rojstva.

Prvi možje, ki so pri nas orali ledino tujskega prometa so bili dr. Vinko Gregorič, mr. Ubald Trnkoczy in dr. Valentin Krisper, ki so vsi že pokojni. Prvi predsednik te zveze je bil Trnkoczy, prvi tajnik pa tedanji mladi in agilni dr. Rudolf Marn. Od tedaj se je pričelo živahno delo za povzdigo tujskega prometa v naših krajih. Po prevratu se je položaj naglo spremenil. Delokrog zveze se je moral razširiti na vso Slovenijo. Zveza za tujski promet je bila dodeljena trgovinskemu oddelku deželne vlade, ki ga je vodil dr. Rudolf Marn. L. 1923 je bilo sklenjeno, da postane ta zveza samostojna ter je bil ustanovni občni zbor 2. julija 1924. Za predsednika je bil tedaj soglasno izvoljen dr. Rudolf Marn, ki načeljuje zvezi torej neprestano že enajsto leto, sam pa beleži tudi trideset let lastnega dela za povzdigo tujskega prometa v naših krajih. Ogromno je delo, ki sta ga izvršila oba, tako zveza, kakor njen predsednik za naš tujski promet, in lepi denarji, ki jih prejema prebivalstvo od tujskega prometa, so povzročili, da je tudi prebivalstvo hvaležno obema. Zveza za tujski promet bo oba jubileja primerno proslavila, in sicer v torek, ko bo ob 16 v Zbornici za tujski promet slavnostna seja Zveze za tujski promet, ob 20 pa bo dr. Marnu v hotelu »Metropol« prirejen častni večer.

Žrtev nogometa

Kakor smo poročali že v današnjem »Ponedeljski Slovenec«, je bil pri nogometni tekmi med Baskom in Primorjem v Beogradu ranjen izvrstni in popularni branilec, 27 letni zasebnik Stanko Bertoncelj, stanujoč na Resljevi cesti 3. Bertoncelja so napadali Baska ranili tako hudo, da so ga morali ljudje odnesti v igrišča. Bertoncelj je z ostalim Primorjem prišel v Ljubljano ter se podal v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da si je zlomil desno roko ter da ima še nekaj drugih lažjih poškodb.

Hvaležni hitlerjanci

V Mariboru, v začetku aprila.

Ko so hitlerjanci prišli ...

Po avstrijski juljski revoluciji v lanskem letu je pribežalo nad 1000 hitlerjancev iz Avstrije v Jugoslavijo. Sicer so bili vsi begunci iz tistega tabora, v katerem ni bilo nikdar posebnega spoštovanja, še manj pa kakke ljubezni do nas in do Jugoslavije, vendar pa smo jih zelo lepo in gostoljubno sprejeli in dokler so bili na naših tleh, so bili polni hvale o našem gostoljubju. Nekateri so se mogli svobodno sprehajati po Mariboru in po okolici, po Slovenskih gorah in po Apaki kotlini. Zopet drugi, ki niso imeli niti potnih listov niti sredstev za bivanje pri nas, so bili razmeščeni po naših letoviščih v Lipiku, v Požeji, deloma pa so prav lepo živeli v Varaždinu, dokler jih ni v pozni jeseni popeljala nemška ladja s Sušaka. Od takrat pa še skoraj dnevno prihajajo begunci iz Avstrije čez mejo in naše oblasti jih še vedno gostoljubno sprejemajo, kakor smo sprejeli gostoljubno begunce-marksiste od februarke in begunce-hitlerjance od juljske avstrijske revolucije.

Že pred letom dni smo opozarjali, da ni pravilno z našega nacionalnega stališča, da dobijo avstrijski begunci, pa naj bodo to marksisti ali pa hitlerjanci, dovoljenje, da se naselijo v Mariboru in v okolici. Vse vesti, ki smo jih dobili zadnji čas, nam potrjujejo, da je bilo naše stališče popolnoma pravilno. Vedno smo opozarjali na to, kakšna nevarnost je za nas v nacionalnem pa tudi v socialnem oziru, da smemo prebivati na ozemlju bivše mariborske oblasti, še posebej pa v Mariboru in neposredni okolici tujerodci-inozemci. To poudarjamo ponovno in moramo samo želiti, da bi se določila o zaposlitvi in bivanju inozemcev pri nas v smislu novih navodil ministra za socialno politiko čim rigorozneje izvajala.

Ko so hitlerjanci odšli ...

Kmalu po odhodu hitlerjancev iz Varažдина in iz ostalih taborišč so se raznesle govorice, da hitlerjanci niso pri nas iskali samo zavetja in gostoljublja, da so imeli tudi najozja prijateljstva z našimi Nemci in da so jim ti dajali podatke o nemstvu pri nas. Nismo v začetku verjeli v to. Če bi bilo pa to res, smo morali pričakovati že naprej, da so bili podatki, ki so jih hitlerjanci mogli dobiti od naših Nemcev, pač samo taki, kakor jih širijo dan za dnem v svojih nacionalističnih listih. Saj izhaja nedaleč od meje — v Gradcu — list »Grenzland«, mesečnik za nemško brambo in kulturno delovanje, ki ga izdaja proslula »Südmarch«. Ta list prinaša pod stalno rubriko poročila o Nemcih v inozemstvu za posamezne države. Pod naslovom Jugoslavija, ima vedno zemljevid severne meje Jugoslavije, v notranjosti pa so označeni otoki nemstva pri nas. Seveda so ti otoki na gostu in debelo posejani po našem štajerskem. Ta list piše v letošnji 3. številki (od meseca marca) med drugim tudi o naših volitvah v senat in v narodno skupščino. Pa navaja tu, da so dobili pri senatskih volitvah kočevski Nemci

Kaj pravimo mi?

Popolnoma jasno je, da na vse to mi ne moremo biti mirni. Saj bi s tem dokazali, da se ne zavedamo velike nevarnosti, ki nam grozi, pokazali bi pa tudi, da znamo o nacionalnosti samo govoriti, da pa ne znamo v dejanjih pokazati, da nam nacionalizem ni samo kot neko dobro konjunktorno sredstvo. Moramo biti v srcu prepričani, da je ozemlje v notranjosti naših državnih mej resnično naše, da si tega ne damo nikdar iztrgati, še več, zavedati se moramo, da je naš narod še kompaktno naseljen tudi izven naših državnih mej. Zato smemo in moramo pričakovati, da ne bodo storile naše oblasti ničesar, kar bi podpiralo napredovanje nemstva pri nas. Mogoče je včasih neprijetno in tudi ni vedno v skladu z vsemi računi, da se proti takemu podpiranju in napredovanju nemstva pri nas nastopi, vendar si moramo biti svesti sledečega: Če so naši najboljši možje delali deset in desetletja, da so nam ohranili to zemljo slovensko, če so žrtvovali pri tem vse, tudi svoj položaj in denar, ne smemo in ne moremo mi iti ravnodušno mimo tega. Nikakor nismo za to, da bi komu prepovedali biti to, kar je. Kakor zahtevamo za sebe, da imamo vso pravico kot narod, tako imajo vso pravico biti in ostati tudi Nemci to, kar so. Ne moremo pa nikdar dovoliti, da se pri nas nemstvo nekako umetno favorizira, da se podpira s prevelikim gostoljubjem pri sprejemanju avstrijskih beguncev, pa naj bodo ti marksistični ali pa hitlerjanskega kova. Oboji se še danes sprehajajo po Mariboru. Zlasti pa ne moremo mirno prenesti, da so v bližini in malo širji okolici še danes državni uradniki, ki v uradnih prostorih s slovenskimi strankami govorijo nemško, četudi je v ustavi rečeno, da je državni jezik, torej tudi uradni, slovenski. Zato bi priporočali upravnim oblastem, naj iz nacionalnih pa tudi socialnih ozirrov malo bolj strogo pazijo, kdo se naseljuje na naših tleh, kdo tu prebiva in kako se obnaša.

tega zadnjega imam pa jaz za zašafatila« je rekel gospod nadzornik in pripeljal kegljaču eno čez napeto vzgajeno plat. Dijaki so šli čez plotove in zidove. Kaj je hotel skrbni gospod nadzornik? Natakarica je jokala, kdo bo zdaj plačal ceho. Vse je plačal gospod nadzornik, dijakom pa le dal svarilo, da se niso čutili več varne.

V teh letih se je lotil spiritual Vole tudi književnega dela, da bi čimveč koristil Slovincem. Ker je urejal cerkveni Direktorij, je bil dobro poučen v kolektarstvu. Izdal je leta 1847 »Stoletno pratiko« v 2. izdaji. En izvod je poklonil tudi škofu Šlomsku, ki se mu je 29. julija 1847 z zanimivim pismom zahvalil. »Očitno ste meni bolj vstregli z starih pravopisov kakor jaz vam z novim, ki ga Krajnci začetujete... Po »Novicah« smo mislili Stajarci ino Korošci, katerim Slovensina ne merzi, spoznati, da ste se Krajnci po večim noviga pravopisa prijelji; — ino hitro smo za vam potegnili tudi mi, ki edinstvo eno bratstvo prijaznost ljubimo... Iz ljubezni do edinstva sim Bohorčico zapustil ino se Metelčice gorko prijel, sim njo pisal, učil ino priporočal, de se je po Koroškim ino Stajarskim razširila. Metelčico ste Krajnci zaterli; ino spet sim se jaz ino moji stare Bohorčice lotili zavoljo duha edinstva. Komaj smo si v bukvah nekoliko pomagoli, spet se je Ilirski pravopis na Kranjskem vnel, ino po Koroškim kakor Stajarskim prijatelj toliko nabral, de bi abotno bilo se mu vstavljati. — Zdej bi pa radi — posebno g. Metelko, de bi zopet v štertici svoj pravopis zavrnili, kar pa nisem pri volji, naj mi ravno za merite. Pisal bom v tim pravopisi, dokler bom kaj mogel; ako bravcov ne bo, pa tudi ne bo pisavcov. Kar ljudi zadeva, le tisto hvalijo, kar svoje učnike hvaliti slišijo. Ljud ino denar me v pisanji vodila ne bota... Bil sem Krajncem prijatelj ino bi še rad ostal, ter sim vam za mnogo dobrih hvaležen; ali de nov pravopis čeritate, v tim niste hvale vredni. Ino če me zavoli noviga pravopisa iz Vaše ljubezni veržete, mi bo močno žal; jaz Vas bom pa tudi z Vašim starih pravopisom ljubil: Amicus personae, inimicus causae.« (Prim. Lj. Zv. 1889, 122.)

(Dalje.)

Liubljanske vesti:

Pri „Slovincu“ prvi delavnik po potresu 1895

Pod utisom groze za Ljubljano tako usodepolne noči velikonočne nedelje 1895 sem se v torko 16. aprila jutraj malo pred 8 uro s nekim precejšnjim strahom približaval stolnemu župnišču, kjer je bilo tedaj nastanjeno uredništvo našega „Slovincu“. Ko pa odprem uredniška vrata in zagledam pri uredniškem pultu svojega gospoda šefa-urednika, sedaj že blagopokojnega stolnega prošta, tedaj še stolnega vikarja A. Kalana, ki je, kakor bi se nič ne zgodilo, mirno urejeval in pripravljaval gradivo za prvo „Slovincu“ številko po potresni noči, sem bil hipoma znatno pomirjen.

Šele po mojem pozdravu se je gospod šef ozrl in me očetovsko, kakor je le on znal, povprašal, kako sem prestal najstrašnejšo noč v svojem stanovanju v Rožni ulici 27. Moral sem mu podrobno opisati, kako me je — malo prej došlega od epeje priprav — obdora za naše konz. društvo, vrglo iz postelje, kako sta po strehi nad sobico zdrknila oba dimnika te hiše, kako sva z materjo pribegala v močno obokano kuhinjo hišne gospodinje gospe Anderwaldove, kjer smo v strahu in trepetu čakali ponedeljskega jutra skoro vsi hišni stanovalci. Povedati sem mu tudi moral, da smo skoro ves naslednji dan ostali pred zaslimim oltarjem na trgu pred cerkvijo sv. Jakoba, kjer nas je neprestano tolažil nepozabni gospod prelat

Rozman in da smo naslednjo noč vsi stanovalci te hiše »taborili« pod zaslimi šotori na domačem vrtu. — Nato sem pomirjen stopil k svojemu pultu in pričel s določenim delom za torkovo izdajo. — Naenkrat nov sunek! »Sem k meni pod tale podboj!« je velel gospod šef — »tu počakajva, da ne dobiva na glavo preveč ometu ali še kaj hujšega!«. Prebledel od strahu sem kajpada rad ubogal. Tako sva ta prvi dan — in še več naslednjih — še večkrat iskala zavetja med vrati velike in male uredniške sobe. V boljše voljo nam je še tekom dopoldneva spravil vedno dobrovoljni takratni drugi stolni vikar — edini še živ večji sotrudnik v tedanji dobi — sedanjí gospod dekan-kanonik Mat. Mrak. — Ali sta prišla takoj prvi delavnik po potresu v naše uredništvo — tudi urednik — rajni drž. in dež. poslanec dr. Žitnik in tretji stolni vikar, plodoviti sotrudnik nepozabni dr. Jan. Ev. Krek, se ne spominjam več, zdi se mi pa, da sta imela oba pokojna dobrotnika malega človeka: takoj prvi dan po potresu med revnimi slojili toliko opravka, da se nista mogla še več žrtvovati za naš dnevnik pri njegovi prvi potresni izdaji. List je z neumornim trudom našega očeta Kalana točno izšel — v tiskarni bilo nobene posebne škode — in širna Slovenija je strmela nad poročili o grozni nesreči, ki je zadela Ljubljano na velikonočno nedeljo. Iv. R.

Spomeniki

lepi, moderni po nizki ceni
pri trdki
FRANJO KUNOVAR
Sv. Križ — Ljubljana
Zahtevajte album. Telef. 27-87

© Lepote naše domovine nam je z mojstrsko roko naslikal Srečko Magolič in nad 150 njegovih del, ki jih je izvršil v zadnjih petih letih, boste lahko občudovali in tudi kupili na jubilejni razstavi, ki bo otvorjena 5. maja v Jakopičevem paviljonu. Magolič je slavil pred dvanajst 75 letnico svojega rojstva — v počastitev organizira za svojega člana Podporno društvo grafičnih faktorjev razstavo, ki bo po kvaliteti gotovo prekašala vse dosežanje Magoličeve razstave, ki so bile vedno dobro obiskane.

© Vojni invalidi in vdove se pozivljajo, da se v čim večjem številu udeležijo pogreba Jerneja Bajžlje, dolgoletnega predsednika ljubljanske podružnice, ki bo v sredo 17. t. m. ob 16 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

Priporočamo

najnovejši Tičarjeve velikonočne razglednice
v narodnem slogu.

© Statistika tujkega prometa za Ljubljano. So hudi krizi in težave s statistiko tujkega prometa za Ljubljano. Dosedanja metode se niso obnesle, podatki niso bili vedno točni in zanesljivi, niso dajali nazornega in jasnega pregleda v tujskem prometu in tudi ne povsem točne slike o važnosti prometa za Ljubljano.

Statistični urad mestnega magistrata je sedaj po daljšem študiju izdelal osnutek uredbe o statistiki za tujki promet in zadevne pravilnika. Uredbo ima sprejeti občinski svet. Statistični urad si je vzel za vzorec tujko-prometno statistiko, kakršno so vpeljali v Švici. Urad bo odslej dobival podatke o tujkem gibanju direktno od hotelirjev in lastnikov prenočišč. Sestavljeni bosta dve posebni tiskovini, v kateri bodo hotelirji obvezani vpisati samo številčne podatke o dnevnem gibanju tujcev, a ob mesecu jih bodo morali predložiti statističnemu uradu v nadaljno uporabo. Ena tiskovina bo določena za tujce same, druga pa za nočnice. Določene bodo tudi primerne kazni za one, ki bi dajali podatke premalo marljivo.

© Zoboždravnik dr. Rodoschegg ne ordinira do 25. aprila.

© Dolenjski tramvaj. Prejeli smo: Veliko zanimanje pa tudi vznemirjenje je med prebivalstvom dolenjsko-barjanskega okoliša vzbujeno zaradi priprave tramvaja, ki bo po dokončanih delih v bližini Ljubljane.

Še na veliki petek

opoldan prinešene obleke v kemično čiščenje, barvanje, plisiranje, pranje in svetlokanje perila izgotovi sigurno do praznikov

tovarna Jos. Reich

Kulturni obzornik

Naša beseda

Prireditve Državne klasične gimnazije v Ljubljani

Vsakoletna prireditve dijakov ljubljanske klasične gimnazije je dobila že skoraj svojo tradicijo. Leto za letom so uprizarjali klasične pa tudi moderne igre, izmed katerih so nekatere dosegle prav časten uspeh. Zadanja leta pa se je očito pokazalo, da igra sama prav za prav ni tisto, v čemer bi dijak mogel dokazati svoje zanimanje za slovo in umetnost, zakaj brez dobrih igravcev ne more uspeti nobeno delo in igra je tudi mnogo preozek okvir. Zato je bila letošnja misel, dati nekaj pregled slovenske pesmi oziroma našega jezika, zelo srečna.

Kajpak je težko najti na vse strani zadovoljujoč spored. Samo umetnostno merilo, ki bi bilo v prvi vrsti odločilno, pri solski prireditvi ne more obveljati, v postev prihajajo v prvi vrsti domovinski, domoljubni in narodni vidiki, ozirati pa se je treba na priložnostne poudarke, zlasti pa na možnost dobre izvedbe. Tako se zljuzo tepejo med seboj razni vidiki, ki jih je treba vsaj približno idejno urediti in jim dati živo zunanjo obliko. Govorjeni besedi je prišlo na pomoč tudi petje, ki se je menjalo z deklamacijo in je bilo njena trdna opora, dasi samo na sebi ni imela muzikalnih pretenzij. Tako sta si recitatorski del, ki ga je vodil režiser Narodnega gledališča g. Fr. Lipah, in pevski del pod vodstvom g. L. Kramolca dokaj enotno držala in pripravila izvršno zasnovan in idejno spodbuden dramatično pevski večer. Slišali smo tedaj od Trubarjeve proze in po-

smi navzgor preko Vodnika in Prešerna besedo vidnejših pesnikov do moderne; zadnji je bil Sr. Kosovel. Sestavljalce programa g. Fr. Lipah je glede starejših pesnikov imel mnogo lažjo izbiro in tudi sročnejšo roko kako glede novejših, vendar se je večinoma povsod prav dobro čutila osebnost posameznega pesnika; je najmanj se je uveljavil Fr. Levstik, nasprotno pa je n. pr. Meško s pesmi iz pregnanstva pokazal poudarek, ki je izven njegove osebnosti; Prešernova Elegija V spomin Andreja Smoleta je v pesmi popolnoma izgubila svojo veličino, pa tudi Gregorčičeva predsmrtnica in posmrtnica nista pokazali pesnikovega bistva. Toda vse to omenjamo samo zato, da pokažemo, kako je v mnogoličnosti motivov težko postaviti vsaj malo popolno podobo.

Pri prireditvi je nastopilo nad 250 dijakov in dijakin od najnižjega do najvišjega razreda. Živahen nastop, večinoma dobro razumevanje naloge in plastično izdelana oblika so napravili, da je večer popolnoma uspel. Okvir prireditve je bil slovesno patriotičen: v začetku je mladinski zbor zapel z ljubeznivo voščilo in zaobljubo Mladine kralju Petru II. na koncu so dijaki v zborni deklamaciji tolmačili Zupančičev Napis na žari, zbor pa je odpel molitev za vladarja, ki so jo spremljale fanfare. Jedro prireditve je bila naša pesem, narodna in osebna bolečina, večinoma dramatično oživiljena. Najbolje je uspelo šegavo Vodnikovo Novo leto, najmočnejše pa je vplival Prešernov Uvod h »Krstu«, kjer je režiser v simfonični zamisli odprl ali vsaj nakazal tragično veličastno dimenzijo Prešernove epike. Zmiselnost in plastično moč je bila razčlenitev Jenkovega Trojnega gorja, Medvedove Slovenke govorice, zelo živahna Levstikova Kako je v Korotanu in Maistrova Dolenjska polna noč, preveč pa v monotonično vudarje-

Mariborske vesti:

Kdo uvaja politiko v gasilsko četo?

Interese mariborskega gospodarstva je treba zaščititi

Maribor, 15. aprila. Ze nekajkrat smo opozarjali mariborske meščane na nerazumljive nasiope gasilske župe Maribor levi breg proti mariborski gasilski četi. Mariborska javnost se je zaradi tega močno razburjala. Naravnost presenečenje pa je povzročil poslednji akt gasilske župe, ko je ponovno šla preko volje mariborskih gasilcev ter ni potrdila predlaganega vodstva, katero so si gasilci sami izvolili. V »Jutru« je sedaj izšlo poročilo o vzrokih tega »čiščenja«, kakor se navedeni nastopi tolmačijo. »Jutro« piše tako, kakor da bi bili doslej v vodstvu gasilskega društva sami politični voditelji in narodno nezanesljivi ljudje in da je zaradi tega moralo priti do izpremembe. Kolikor nam je iz dosedanjega poteka krize pri gasilski četi znanega, so bili od župe prav tisti razrešeni, ki so delovali v mariborski gasilski četi že dolga leta z vso poštrevnostjo ne kot Nemci in ne kot politiki, ampak nasprotno kot zavedni Slovenci in nepolitiki. Kdo more na primer obema poveljnikoma Benedičiču in Rataju očitati, da nista bila zavedna Slovenca ali da sta se politično eksponirala? — Mariborski javnosti je nasprotno dobro znano, da je do razrešitve prišlo iz čisto negasilskih in najbrž tudi čisto nepolitičnih razlogov in se povsod govori, da so bili tukaj merodajni samo osebni ozirji!

Ko so bili razrešeni prvi poslovalci, ki jih je izvolilo članstvo na občnem zboru, se še nikdo ni čutil in je vsak pričakoval, da bo župa potrdila one poslovalce, ki jih je četa predlagala na mesta razrešenih. Zgodilo se je pa sedaj, da župa po po-

ročilu »Jutra« sodeč tudi teh noče potrditi. Kakšni so bili sedaj nagibi, ki so vodili vodstvo župe? Zakaj bi ne smel biti poveljnik gasilske čete dimnikarski mojster g. Rataj, ki je bil njen dolgoletni član, ki se je še pod nemškim vodstvom krepko boril za nacionalizacijo tega društva in ki uživa pri vseh gasilskih ugled kot sposoben in strokovno izvežban poveljnik? Župa hoče očitno samo določene ljudi v vodstvu, ne gleda pri tem ne na njihovo gasilsko usposobljenost, ne na predpise, po katerih nekateri ne morejo vršiti poverjene jim funkcije, ne na to, da nekateri niti niso člani ter niso imeli doslej z gasilstvom nobene zveze, in tudi ne na njihovo nacionalno udejstvovanje! Vzbuja se sum, da hoče župa imeti bolj privržene gotove politične struje v gasilski četi. Ako tedaj »Jutro« informator trdi, da se je dosedaj uganjala v gasilski četi politika, potem mu moramo povedati, da se politika v gasilsko četo forsira čisto od druge strani!

Ze sedaj se pozna posledice nepremišljenega početja gasilske župe. Mariborsko meščanstvo je do sedaj ob vsaki priložnosti spominjalo svoje gasilske čete z bogatimi doprinosi in darovi. Zdanje čase tega ni več in zopet bo morala mestna občina nadomestiti iz svojih sredstev ta izpadek, ki je doslej tvoril glavno postavko v dohodkih gasilnega društva. V interesu mariborskega meščanstva in predvsem v interesu mariborskih hišnih posestnikov in davkoplačevalcev je, da se iz gasilske čete izloči katekološki politika in da iz tega društva ne postane orodje kake politične klike ali posameznika in morda celo kak agitacijski instrument.

Svoje specialne velikonočne izdelke v čokoladi, figurah, bombonjerah in atrapah najfineše izdelave priporoča

Mirim kraljica čokolade.

Ime MIRIM jamči za kvaliteto

□ Za praznike kupujte v onih trgovinah, ki oglašajo v »Slovincu«.

□ Mariborski mestni župan pokrovitelj. Letos avgusta priredi SSK Maraton plavalne tekme za državno prvenstvo na mariborskem otoku Pretekla dni se je zgledala pri mestnem županu deputacija Maratona in ga zaprosila, da prevzame pokroviteljstvo teh tekem, katerih se bodo udeležili vsi večji klubi v državi. Gospod župan je Maraton-om zelo ljubeznivo sprejel ter je prevzel pokroviteljstvo.

□ Novo vodstvo zimskosportne podzveze. Novi odbor MZSP se je na zadnji seji sledeče konstituiral: predsednik Miloš Gnuš, I. podpredsednik dr. Stane Lutman, II. podpredsednik Tedi Voglar, I. tajnik Vetrhi Franjo, II. tajnik Cvrtin, blagajnik Golubovič, tehnični referent Bureš, gospodar Kerbič, zastopnika vojske kapitan Verbovac in poročnik Dolenc, delegati za skupščino JZSS Gnuš, Vetrhi in Golubovič, člani izpitne komisije Aljančič, Vetrhi, Golubovič.

□ Na Pohorju nov sneg. V nedeljo zvečer je v Mariboru deževalo, na zapadnem delu Pohorja pa močno snežilo. Včeraj jutraj so se belili vrhovi Klopnege vrha in Rogle v svežem snegu, ki bo zopet zalegal za nekaj dni.

□ Lastavice so se prikazale te dni v Mariboru in okolici. Letos so prišle precej pozno, pa še skoraj prezgodaj, ker se je pojavil zopet val mrzlega vremena.

□ Združenje čevljarjev je imelo v nedeljo dopoldne občni zbor v Gambrovi dvorani. Vodil ga je aglini predsednik Anton Krajcar, navzoča pa sta bila obrtno-zadružni inšpektor Založnik in predstavnik Zbornice TOI Novak. Zborovali so obravnavali predvsem vprašanje tovarniških prodajalnic ter so sprejeli tozadevne sklepe.

□ Boksarska sekcija SSK Maratona ima vsako sredo in petek ob 8 zvečer treniranje na Livadi. Novi člani sekcije naj se prijavijo pri trenerju.

□ Odpravljeni konkurzi. S sklepom okrožnega sodišča so se odpravili konkurzi tovarne čokolade »Sana« v Hočah, vrtnarskega podjetja Džamonja v Mariboru in posestnika Dolenca iz Draginje vasi.

□ Sestrična zažgala brata. Pretresljiv dogodek se je pripetil v St. Vidu. Pri posestniku Rednjaku sta radi zaposlenosti matere ostala v sobi dva otročička čisto sama. Enoletni Jožek je ležal na peči,

pa na vileki ponedeljek ob 3 popoldne, da se lahko vrnejo z večernimi vlaki domov. Vstopnina je znižana na 10, 8, 6, 4 Din. Ne zamudite te redke prilike!

zavit v plenice, štiriletna sestra Cilka pa se je igrala v sobi. Naenkrat je deklica iztaknila nekje škaflo vžgalice ter je začela prižigati cunje, v katerih je bil zavit bratec. Plenice so se vnelo in začele goreti. Dete je v gorečih plenah presunljivo kričalo in to je opozorilo zunaj hiše zaposlenega očeta, da je prišel pogledat. Pomoč je prišla že prepozno. Otrok je zadobil tako hude opekline, da je kmalu izdihnil. Nesreča je pretresla vso okolico.

Občni zbor Nabavljalne zadrage državnih uslužbencev

Maribor, 15. aprila 1935.

V nedeljo dopoldne se je vršil občni zbor Nabavljalne zadrage državnih uslužbencev. Dvorana je bila nabito polna, kar kaže veliko zanimanje članov za to važno ustanovo. Zbor je otvoril predsednik Anton Rehar. V uvodu se je spomnil blagopokojnega kralja in obljubil vdanost ter ljubezen mlademu kralju. Kot izraz zahvale umrlemu kralju je votirala zadruga za spomenik 10.000 Din, svojim najrevnejšim članom je dala podporo v živilih, akademikom — sinovom najrevnejših članov — pa podporo po 600 Din. Spomnil se je nato predsednik umrlega člana zadrage generala Maistra. V preteklem letu je imel odbor 24 rednih ter 3 izredne seje, poslovni odbor pa 44 sej. Med letom je pristopilo 639 članov, umrlo in izstopilo pa jih je 118 ter znaša število članov konec leta 1934 3726. Blagovno poslovanje se je vršilo v mejah največje opreznosti, kar je zelo lepo spričevalo za vodstvo zadrage. Iz blagajniškega skonta se je vrnilo članom in pa doziralo sklad za članke namene v znesku 1.121.187 Din. Niti eden poslovni oddelek ni zaključil poslovnega leta pasivno. Promet je narasel za 18%. Velik promet se kaže v tem, da je nabavila zadruga na primer 267 vagonov premože, 91 vagonov moke, 25 vagonov sladkorja, 7,5 vagona riža. Zadruga ima 4 lastne tovarne avtomobile. Blaga se je dobavilo za vsoto skoraj 12 milijonov dinarjev. Za 101 smrtni primer je izplačala zadruga 53.661 Din. Zaradi lažjega poslovanja v prodajalni, je najel odbor še novo zgradbo na Rotovškem trgu štev. 6. Meseca marca se je fuzionirala z mariborsko zadrugo še celjska, s tem se je preprečil propast imenovane zadrage. Predsednik je še omenil, da je prenesla zadruga odlično vso napade na zadrugo posebej in na zadružništvo v splošnem ter končal s tem, da naj vsi zadrugarji kupujejo samo pri zadrugi.

Predlog za spremembo pravil glede volitev odbora je bil z veliko večino sprejet. Pri volitvah je bilo treba na novo voliti eno tretjino odbora. V odbor so bili izvoljeni: Kudeška, Laharnar, Mahari in Molan. V nadzorni odbor pa sta bila izvoljena Cotič in Kofou. Predlog za nasprotno listo, ki so jo postavili mariborski marksisti, je propadel.

Potek občnega zbora je pokazal, da se vsi člani zavedajo, da je zadruga njihova last, da morajo zato z vso ljubeznijo, pa tudi z vsemi silami delati za njen obstoj in procvit.

kot globokega umetnika in je tudi podajanje izzvalo priznanje predvsem čelistu-virtuozu.

Filharmonična dvorana je bila borno zasedena.

V. U.

Advokati v književnosti, znanosti in politiki

Predavanje na to temo je imel v društvu Pravnik g. prosvetni šef v p. dr. Skaberne in je bilo zelo zanimivo, ne samo za pravnike, ampak prav tako za vse kulturne zgodovinarje. Predavatelj se je uvodoma ozrl na istoimensko razpravo Kübbela, ki si je razlagal vso svetov. zgod. v gornjem smislu, ter je navajal zanimive svetovne zgleda. Tako za književnost: Goetheja, Uhlanda, Goldoni, Jokaia, Scotta, svetega Mora, (Utopija), Thoma, Galsworthyja itd. sv. Ambroža, Tacita, in politike vseh narodov. Tako so n. pr. francosko revolucijo izpeljali samo advokati. To temo je obrnil predavatelj na slovenske razmere ter obravnavano snov razdelil na razna področja. Tako: slov. advokati (in notarji) v književnosti (samo mrtvi): Prešeren, Mencinger, Tavčar, Kersnik, Milčinski. Ni omenil Jenka, ki je bil resda šele koncipient, pa bi tudi spadal v temo, niti ne tistih, ki so se udejstvovali tudi v drugih smereh (Toman, Josip Vošnjak, Zarnik, Svetec itd.). Zanimiva je bila podoba advokatov-znanstvenikov: Kranjc, Bežek, Majaron, Tuma. Največ jih je — razumljivo — delovalo v politiki, kjer je bilo podrobneje omenjenih ca 40 advokatov. Ugotovljeno je, da se z glasbo ni ukvarjal nihče. — Predavatelj je zbral podatke na leksikografski način, da je poleg tega podal v glavnem obrisu delo imenovanega, ki je bilo včasih manj včasih bolj plastično. Čudno se nam zdi, da g. predavatelj ni vzel v postev tudi drugih juristov: število bi se sicer povečalo, pa bi se tudi no-

Dokumenti mednarodnega priateljstva

Ob 40 letnici ljubljanskega potresa

Leta 1895 ob veliki noči, od 14. na 15. april, je bil v Ljubljani in okolici silen potres. Cvetloče deželno stolno mesto in njegova okolica v velikem obsegu sta bila uničena. Prvi zemeljski sunek kmalu po enajstih je povzročil, da so se vse hiše v svojih temeljih zamajale in da so padale človeške žrtve; nadaljnji sunki so pustošenje zaključili. Škoda na zgradbah je štela na milijone, gospodarska beda se je mogla pregledati šele kasneje. Tisočji so bili brez hrane in strehe, stanovali so v sodih, vagonih, v šotorih in barakah, vmes otroci v najnežnejših letih in hudo bolni. Ljudstvo je bilo brez moči proti tej najhujši vseh naravnih sil. V zaupanju na Boga je zbralo svoje poslednje moči, a tudi pomoč soljudi je bila nujno potrebna, da je zamoglo sezidati razrušene cerkve in šole, postaviti si nove domove in si osigurati pogoje za novo gospodarsko življenje.

Oklic Pomožnega odbora v Ljubljani zaključuje svoj apel: »Mi pa — ki še vedno stojimo na tresočih se zemlji — smo navdahnjeni samo z eno mislijo, da prinesemo našemu nesrečnemu ljudstvu pomoč in rešitev ter apeliramo v tem težkem in skrbnem času na vesoljni svet sočutja in ljubezni do bližnjega in prosimo pomoči.«

Čehi, Hrvati, Nemci so se obilno odzvali. Mesta cele Evrope so pomagala. Slovenski narod, predvsem Ljubljana, mora včasih s hyaleznim srcem listati po zgodovini svojega razvoja.

Pregledoval sem časopise in arhiv tistega leta in našel sila zanimiva dejstva. Vidi se, kako ljudje po širnem svetu dojemajo nesrečo sočloveka.

Nekaterim je to takoj prilika, da bi radi kaj zaslužili. Ponudb za delo, in to že prve dni po nesreči, je številno. Drugi ob takem primeru najdejo povod za modrovanje o narodnostnem vprašanju, da razgalijo svoj značaj in kvečjemu kaj darujejo v grenko pripombo. Neštevilni so pa tudi darovalci, ki so darovali iz srca in so res mislili le na pomoč. Prav je, da se jih spominjamo in tudi mladini zmirom povemo, kdo so dobrotniki.

Največji denarni darovi so prihajali s Češke, Hrvaške, Primorske, Moravske, Slezijske, Tirolske, Koroške, Stajerske, Madjarske, Nemčije in Amerike. Povsod so se ustanavljali pomožni odbori, društva so prirejala predstave in koncerte v korist bedni Ljubljani.

Predalec bi segalo za ta okvir spuščati se v podrobnosti in navajati vse dobrotnike. Tudi domačih darovalcev je obilo in iz vseh vrst: kranjske občine so dale skupno 44.894 kron, Ignacij Borštnik, član Narodnega gledališča v Zagrebu, se je ponudil za brezplačno gostovanje, pesnik Simon Gregorčič, sam živeč v bedi, je poslal 100 gld. s pismom: »... če bom mogel še kaj pristradati — pošljem še...«, labodski in ljubljanski knezoškofo sta izdala okrožnice za nabiranje darov.

Kako je pisalo tuje časopise? Vsevprič sočutno z Ljubljano. Ne gre brez izjeme. »Il Piccolo«, glasilo tržaškega liberalnega magistrata, imenovano tudi »židovsko glasilo«, je prinesel v nedeljo,

21. aprila na uvodni strani poročilo o ljubljanskem potresu (Il terremoto). Zanimiv je drugi članek Charitas, ki se dobesedno tako glasi: »Nesreča, ki je zadela mesto ljubljansko, je dosegla take meje, da mora vzbuditi sočutno zanimanje(1) vsake blage duše. O Ljubljani, gnezdu Slovanov (sic!) in središču širjenja propagande, ki je nevarna našemu narodnemu miru, se mi gotovo ne moremo pohvaliti; iz Ljubljane je izšla iskra, ki je povzročila požar narodnega boja v Istri in po naši okolici. Toda mesto, kakršno je Trst, ki ima vzvišene tradicije človekoljubja(1), more za trenotek vse to pozabiti, zroč v veliko nesrečo, a pod pogojem, da se zopet spomni vse to, kadar mine žalostna ura. — Mestna delegacija, navdahnjena edino le s čustvom človečnosti, sklenila je soglasno, da predloži mestnemu svetu, naj podari 1500 kron v podporo po potresu v Ljubljani poškodovanih.«

Članek je dovolj jasn in odkrit ter ne rabi nobenih pojasnil. Isti list je trdil, da so poročila o škodi v Ljubljani pretiravanja, da bi se dobilo čim več denarja, isti list ni hotel sprejeti denarja, ki ga je italijanska družba nabrala in hotela po uredništvu izročiti Ljubljani.

Ne da bi s tem pisanjem hotel obujati narodnostno mržnjo, gre samo za dejstvo, da »se tudi mi ne moremo o takih podatkih pohvaliti.«

V arhivu mestne občine sem našel privatno pismo člana Podpornega odbora, ki se je snoval med malimi obrtniki v Gradcu za ljubljanske poškodovane tovarise. Pismo sprašuje: »Ali bo denarna pošiljka z nemškimi naslovom dobrodošla, ko tam na nobeni cestni tabli ne sme biti niti ene nemške besede, vloge na sodišču in uradih morajo biti vse slovenske in celo, kakor se sliši, da dušni pastirji nemška imena učencev slovenski prevajajo? — Vse to nas ne bo prestrašilo. Toda članek nekega lista v Ljubljani nas mora prestrašiti, ki pravi, da naj z vsem podpornim denarjem mislimo le na pristojne Ljubljance ali Kranjce. Sedaj se pa vprašamo, ali so vsi številni milosrdni darovi iz nemških rok samo za Slovence namenjeni? Ali Nemci niso storili že dovolj, če z vsemi svojimi podporami svojih nemških bratov niti najmanj ne predpostavljajo? Bi li Slovenci tako ravnali, če bi zadela taka nesreča kako pravo nemško mesto? ...«

Pismo ni zgodovinski dokument. Je pa dejstvo neke čudne miselnosti preproste človeka, ki izvira iz nepoznavanja in nerazumevanja resnice. Nerazumevanje pa je izvir zla in sovraštva. Kajti Slovenci bi si smeli šteti za uspeh, če bi bili na svoji zemlji kdaj taki gospodje kot prvi prvi stavek. Drugi del pisma doprinese prav za prav hude žalitve slovenskemu socialnemu čustvovanju. Samo eno je treba pribiti: podatek ne odgovarja resnici, saj smo vendar še v letu 1895, uradni jezik nemški, na Kranjskem pa deželni predsednik ekscelenc baron Viktor Hein. S tem je povedano vse.

Obračal sem pismo, ne verujoč svojim očem. Odložil sem ga — tudi ta doba je prešla. S. L.

varnar Woschnagg iz Šoštanjia Pollakovo vilo ob Erjavčevi cesti z vsem vrtnim kompleksom za 2,500.000 Din, vilo št. 52. v Rožni dolini je kupil univ. asistent dr. Anton Brčić za 155.000 Din, dr. Andrej Dolinar pa je kupil hišo št. 2 v Levstikovici ulici za 305.000 Din, hišo št. 30 Cesta v Rožno dolino je kupil inž. Hamm za 440.000 Din. Sedaj aprila je kupil tovarnar Ferdinand Eifler v Ljubljani od Vladimirja Lokarja hišo št. 34 na Sv. Petra cesti in vogal Resljeve ceste za 1.050.000 Din.

V okolici je bilo marca zaznamovanih 53 kupnih pogodb za vrednost 1.511.446 Din. Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic je prodala ge. Evgeniju Hribarjevi, stanujoči v Ljubljani, Zaloška cesta 14, posestvo v Vikerčah pod Šmarno goro za 290.109 Din. Drugače so bile prodane v okolici, zlasti v neposredni bližini mesta, razne stavbne parcele.

Ostale vesti

— Spomladanski ljubljanski velesejem. Obrtnikom revnejšim je omogočena udeležba na letošnjem spomladanskem velesejmu v Ljubljani na razstavnem prostoru, ki ga je za udeležbo male obrti izposlovala pri ravateljstvu velesejma kr. banaka uprava, referat za pospeševanje obrti. — Obrtniki, ki nameravajo razstaviti na prostoru referata, naj priglase svojo udeležbo najkasneje do 10. maja t. l. pri banki upravi, referatu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Knafljeva ulica 9, kjer dobe tudi vse potrebne informacije.

— Poročilo o zboru delegatov »Boja«, ki je bilo priobčeno v »Ponedeljskem Slovincu«, moramo popraviti v toliko, da gg. Fran Skrbec in Ivan Rosina nista bila izključena iz »Boja«.

— Za velikonočni avtobusni izlet v Benetke (795 Din) preko Predila in Gorice ter na Plitvička jezera in v Crikvenico (455 Din) je zadnji rok prijave 17. t. m. Odhod v soboto 20. aprila ob 5 izpred biljetarnice »Putnika« za nebotičnikom.

— Nedeljske misli. Bodo gotovo mnogim najlepše velikonočno darilo in veselje. Knjiga, ki je izšla predlanskim prav za veliko noč, je lepo opremljena in je bila povsod najlepše ocenjena. Ker je izšla v samozaložbi in je še mnogi niso plačali, povzroča seveda avtorju težke skrbi. Zato pa jo dobi vsak, kdor jo za veliko noč naroči in takoj plača po priloženi polovici, po izredno znižani ceni s poštnino vred 19 Din. Zato naročite takoj na naslov: Vital Vodusek, kaplan, Loke pri Zagorju ob Savi. V knjigarnah je cena višja.

— Oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani razpisuje izdelavo osnutka kongresnega znaka za udeležence kongresa JS, ki bo od 5. do 8. septembra v Ljubljani. V znaku naj bo simboliziran emblem JS, kongres v Ljubljani in letnica 1935. Osutek naj bo primeren za izvedbo dvobarvnega reliefa v izbočenem kovu, tako, da tvori izbočeni del kovina, druga barva pa v dolbino dela kot podlaga. Razpisane so nagrade v znesku 250, 150 in 50 Din. Osutek je poslati najkasneje do 24. t. m. na Oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani, Tyrševa cesta 14/IV, v dveh kuvertah. Na vsaki kuverti mora biti napisano geslo, enako na vsakem osnutku. 1. Kuverta naj vsebuje osutek, druga pa ime in priimek ter točen naslov udeleženca. Vsak udeleženec lahko odda poljubno število osnutkov. Oblastni odbor JS si pridržuje pravico, shraniti vse osnutke v društvenem arhivu ter obdržati tudi nenagrajene osnutke.

— Nenadna smrt mlade žene. Pred tednom je nenadoma umrla 24 letna Frančiška Spruk, posest. žena iz Most pri Komendi. Kmalu po pogrebu so se začele širiti razne govorice. Sodna komisija je poslala železdec v Ljubljano, da ga preišče. Rezultat za enkrat še ni znan. Izvedenca menita, da je umrla najbrže radi oslabljenja srca.

— 615 obsojenih pomiloščenih. Pri ljubljanskem okrajnem sodišču je sestavljen seznam vseh onih oseb, ki so bile obsojene zaradi prestopkov tatvine, vlomov, nagle vožnje, pretepa in drugih kaznivih dejanj, a so bile v smislu kraljevega ukaza z dne 6. januarja letos pomiloščene. Vseh pomiloščenec je 615, od teh odpade na VII. kazenski oddelke 385. Pomiloščeni niso bili tisti, ki so bili na zasebno obtožbo obsojeni zaradi žaljenja časti.

— Bil ga je podr. V ljubljansko bolnišnico je prišel 75 letni posestnik Anton Hočvar iz Hrušice. Hočvarja je v hlevu podr bil. Hočvar ima udr prsi koš ter druge notranje poškodbe. — Predavaje »Narodne knjižnice in čitalnice« v Zagrebu, Kraljice Marije ul. 3. V eredo 17. t. m. ob pol 12 predava univ. prof. g. dr. Boris Zarnik »O pomlajevanju« (s projekcijami). Vstop prost.

Kamnik

Iz šole. Te dni je nastopila svoje novo mesto na deliški osnovni šoli v Kamniku gđ. Ela Vrešakova. Upamo, da bo gđ. učiteljica dalj časa na tem mestu — saj je že deveta v tem šolskem letu, ki poučuje v četrtem razredu. Take pogoste spremembe učnih moči gotovo niso v korist učeči se mladini.

Društvo delovodij in industrijskih uradnikov v Kamniku je poklonilo Kraljevini protituberkulozni ligi znesek 50 Din v spomin viteškemu kralju Aleksandru.

Podružnica Slovenskega planinskega društva v Kamniku je imela občni zbor. Podružnica ima 68 članov. Gotovine ima 14.984 Din. Sprejeta so bila nova pravila z izrecnim delokrogom za ves kamniški okraj. Povdarjalo se je, da je vsa tujsko-prometna in turistična propaganda usmerjena le na Gorenjsko. Kamnik in Kamniške planine pa se po krivici zanemarijo. — Razpravljalo se je tudi o gradnji nove pešpoti v Kamniško Bistrico. Pot je že tik pred izvršitvijo. Razvila se je živahna debata o avtomobilskem prometu v Kamniško Bistrico. Splošno je bilo mnenje, da je potrebno, da avtomobil ne vozi po domu v Kamniško Bistrico, ampak le do Kopačev. Razlogi za to so: Od Kopačev dalje cesta še ni uporabna za brezhiben avtomobilski promet, ker je preozka in nima izogibašiš. Tudi ni primerno, da bi avtomobili prihajali prav do doma v Bistrici, ker bi bil s tem skvarjen naravno-estetski značaj Kamniške Bistrice. Prav bi bilo, da bi zadevo pretresla merodajna oblast.

Vauta vas

Ob cesti blizu mostu, ki veže Vavto vas in Stražo, se dviga okoli 10 m visok evharistični križ. Katerega so postavili naši fantje in mošje. Imeli smo tudi za fante in mošje duhovne vajekate, nam je priredil naš skrbni g. župnik. Udeležba je bila obilna — zlasti pa v nedeljo zvečer. Ob 7 so bile v cerkvi liturgije presv. Srca Jezusovega — nato pa so se uvrstili samo moški — v dolgo procesijo — s prižganimi svečami skozi vas k evharističnemu križu. Tam je imel g. kanonik Seselek lep govor o križu — znamenju naše sv. vere, nato je pa blagoslovil križ. Cerkevni pevski zbor, ki je tudi pri procesiji prepeval primerne pesmi, je za sklep zapel pesem »Kraljevo znamenje«. V ponedeljek zjutraj ob 4.45 je bila sv. maša in sklepni govor ter skupno sv. obhajilo za udeležence duh. vaj. Pri sv. maši je zlasti povzdignilo pobožnost lepo petje moškega zbora. To so bili res duvni milosti za našo laro.

Celje

»Slovesna cerkvena liturgija velikega tedna. Na veliki četrtki in veliki petek se bodo začeli slovesni cerkveni obredi v župni cerkvi ob 7 zjutraj. Na veliko soboto bo ob 6 zjutraj blagoslov ognja, nato velikonočne sveče in krstne vode, nakar sledi slovesna sveta maša. Blagoslov jedi bo za mesto ob 2 popoldne v Marijini, ob 3 pa v farni cerkvi. Vstajenje bo pri kapucinih v soboto ob 4 popoldne, v Marijini cerkvi ob 5, v farni ob 6, pri Sv. Jožefu v nedeljo ob 5 zjutraj. Na velikonočno nedeljo bo v župni cerkvi ob 10 slovesna služba božja z orkestrom, popoldne ob pol 3 pridiga, litanije in darovanje za uboge.

»Pevsko društvo Celjski Zvon bo pri cerkvenem koncertu na veliki petek ob 8. uri zvečer v Marijini cerkvi pod vodstvom g. prof. Mirka Močana privrkat izvajalo Tomčevo skladbo »Sedem poslednjih besed«.

»Umri je v nedeljo na zagrebški kliniki Orazem Anton, dijak 6 razr. realne gimnazije v Celju. Pokojni je umrl star komaj 16 let, in je sin znanega krojaškega mojstra in posestnika g. Oraza Antona v Gledališki ulici 9. Prepeljali ga bodo v Celje, kje bo pogreb danes ob 16 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Bil je priden dijak in edini sin. Hudo prizadetim staršem izrekamo svojo sožalje, pokojniku naj sveti večna luč.

»Tuji delavci za regulacijo Savinje. V nedeljo zvečer se je pripeljala v Celje večja skupina delavcev, ki bodo zaposleni pri regulacijskih delih na Savinji. Delavci so baje iz hrvaškega Zagorja.

»Občni zbor rezervnih oficirjev. V nedeljo popoldne so zborovali rezervni oficirji. Na občnem zboru so bila podana poročila o delovanju v pretekli poslovni dobi. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen stari odbor.

Naznanila

Ljubljana

1. Nočno službo imajo lekarnar: mr. Sušnik, Marj. trg 5; mr. Kurali, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec deli, Rimska cesta 31.

1. VII. javna produkcija gošenec dr. konservatorija bo drevo ob 15.30 v Filharmonični dvorani. Podrobni sponzor se dobi tekmo dneva v knjižnici Glasbene Matice, ob 6 dalje pa v veži Filharmoničnega poslopija. Ravateljstvo vabi starše in prijatelje konservatorija, da v obilnem številu posetijo to produkcijo.

Kulturni odsek Katoliške akcije za frančiškansko župnijo vabi vse žlane in prijatelje na redni verski sestanek. Ob spremljevanju filma bo g. p. Silvija Le-martie OFM govoril o Kristusovem trpljenju. Kei be ta večer posebno lep, pridite vati Odbor.

Drugi kraji

St. Janž na Dravskem polju. Na veliki četrtki, 18. aprila bo občni zbor Narodnega prosvetnega društva, in aicer po sv. maši v župnišči.

Poizvedovanja

Zlato zapustnico z belimi kamni sem izgubila in prosim najditelja, naj jo prinese proti nagradi v upravo »Slovenca«.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 16. aprila: 11.00 Solška ura: Velikonočni običaji. Vrata zvočnih slik, napisal Joža Vombegar, izvajajo radijski dramski studio, režira Pogorelec — 12.00 Po polju že rože cvetijo (narodna na piosnaja) 12.30 Poročila 13.00 Cus 13.15 Salonska plesna (plesni) 13.15 Otrski koledar: Čvrtice govore (V. Kajnar) 13.30 Iligijona kmetskega otroka (Zaše-Boškovičeva) 13.40 Nemščina (dr. Kolarčič) 13.45 Radijske motnje (vsest. prof. Marij Osana) 13.50 Nacionalna ura 14.00 Vojdvo in politično poročilo 14.10 Cus, jedilni list, program za sredo 14.25 Chopinov večer (klavir solo izvajala gospa Maria Ostere-Vallajova), uvodno besedo govori prof. Slavko Ostere 14.30 Cus, poročila 14.50 Slovenske narodne z orkestrom pojo gđ. Katarina Zupanova, gg. Banovce in Jug 14.50 An glasiška piosnaja.

Drugi programi

TOREK, 16. aprila. Beograd: 20.00 Koncert židov. skega akademikega zbora 30.40 Simfonični koncert — Zagreb: 20.00 Beograd — Dunaj: 17.05 Koncert del Rad. 20.15 Beograd — Beograd: 20.15 Koncert 21.15 Evropski koncert dunajskih filharmonikov 22.45 Samovni 23.35 Jazz — Budimpešta: 20.30 Igra 21.30 Jazz 33.00 Orkestralna glasba — Milan-Trst: 17.30 Piosnaja 20.45 Plesna ura 21.45 Igra — Rim-Bari: 17.30 Zabavna glasba 21.00 Igra 22.00 Orkestralna glasba — Praga: 19.10 Vesele zborovske pesmi 19.30 Iz operet 21.30 Klavirski koncert — Brno: 20.25 Maudslouhstični in klavirski koncert — Bratislava: 19.25 Salonska glasba 20.25 Klavirska glasba — Varšava: 20.00 Holandska glasba 21.00 Violina, klavir, petje 22.00 Duhovne zborovske pesmi 22.45 Salonska glasba — Berlin: 19.00 Mozartova klavirska glasba 19.30 Plesni 20.10 Pionirske melodije — Königsberg: 20.15 Zbori star. h in mlajših 21.00 Orkestralni koncert — Hamburg: 19.00 Plesna glasba 20.30 Iz nemških oper 21.00 Ukrošene na trmoglavka, po Shakespeareju — Bratislava: 19.00 Chopinov klavirski skladbe 20.10 Plesna glasba — Lipsko: 19.00 Hamburg 20.10 Bachov in Hindlov koncert — Köln: 19.30 Piosnaja 20.10 Nemške narodne pesmi 21.30 Solonska glasba — Frankfurt: 19.00 Zabavna glasba 20.15 Pionirska piosnaja — Stuttgart: 19.00 Hamburg 20.15 Plesna ura — Monako: 19.30 Komorni trio 19.40 Pesmi 20.15 Prvoletni Faust, tragedija — Zürich: 19.30 Igra v dialektu 21.15 Evropski koncert z Dunaja — Strassburg: 18.30 Francoska glasba 20.30 Igra.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Baumann, So liebt der Herr. Pomen čedenja Srca Jezusovega. 72 str. kart. Din 16. — Dillersberger, Wer es fassen kann... Gedanken über Jungfräulichkeit und Zölibat aus Schrift und Liturgie. 268 str. vez. Din 82. — Herwegen, Von Christlichem Sein und Leben. 211 str. vez. Din 96. — Herzog, Nichts soll dich ängstigen! Frauenvorbilder. 114 str. vez. Din 35. — Huber, Vom Christentum zum reiche Gottes. 175 str. kart. Din 58. — Imle, Über des Lebens Mitte. Premisljevanje za starejše. 144 str. nevez. Din 66. — Jaegher, Einst mit Jesus. 107 str. kart. Din 32. — Knapp, Der katholische Mensch. Misli lajka o življenju. 146 str. kart. Din 66. — Lippert, Der Mensch Job redet mit Gott. 301 str. vez. Din 116. — Mönch, Inneres Leben. Pouk in čtivo. 232 str. vez. Din 60. — Reimeringer, Alltagsleben und Innenkultur. 205 str. nevezana Din 45. — Roshardt, Heilige Maria. Knjižica za majnik. 155 str. vezana Din 51.

Koledar

Torek, 16. aprila: Benedikt, Jožef Lob., spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Jernej Bajželj, kontrolor hranilnice dravske banovine in upravitelj hiš hranil. pokoj. sklada. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne. Blag mu spomin! Žalujočim svojcem naše globoko sožalje!

† V Novem mestu je v nedeljo 14. aprila zjutraj umrla gospa Marija Fischer roj. Senica. — Dne 25. januarja letos je obhajala 95 letni rojstni dan. Bila je najstarejša Novomeščanka. Pogreb bo v torek ob pol štirih popoldne. Naj ja sveti večna luč. Žalujočim svojcem naše iskreno sožalje.

† V Zagorju je umrl gospod Ferdo Poljšak, rudniški namestenc. Naj v miru počiva! Žalujočim naše sožalje!

Osebnosti

— Imenovan je za načelnika 3. skupine 2. stopnje strojne oddelke direkcije državnih železnic v Ljubljani inž. Franc Fino, dosedanji svetnik 3. skupine 1. stopnje.

stavka v glasbi spopolnila (Krek, Lajovic, Jereb, Ukmar). Toda to so že živi. — Upajmo, da bo ta advokatska kulturna statistika zagledala beli dan v njihovem glasilu, kakor je bila ob debati izrečena želja.

Claudel je napisal jeseni pesnitev: »Poslušaj, hčite (Ecoute, ma fille) (1934, str. 126), v kateri govori vsem ženam in dekletom Francije, Belgije in Kanade. Zbirko zaključuje Križev pot. Njegova religioznost se je v tej knjigi že poglabila. — Claudelove pesnitve »Svete podobe iz Češke«, kjer opeva češke svetnike, je prevedel na češko O. Babler v Olomucu.

DRAMA — Začetek ob 20

Torek, 16. aprila: Zaprtio. Sreda, 17. aprila: Malomeščani. Red Sreda

OPERA — Začetek ob 20

Torek, 16. aprila: Jenfa. Red C. Sreda, 17. aprila: Zaprtio. Četrtek, 18. aprila: Zaprtio. Petek, 19. aprila ob 18: Parsifal. Iven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 16. aprila: Blodni ognji. Red A. Zluzane cene. Zadržito. Sreda, 17. aprila: Zaprtio.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 16. aprila: Malomeščani. Gostovanje ljubljanske Dramo.

Za 12 milijonov prodanih hiš in zemljišč

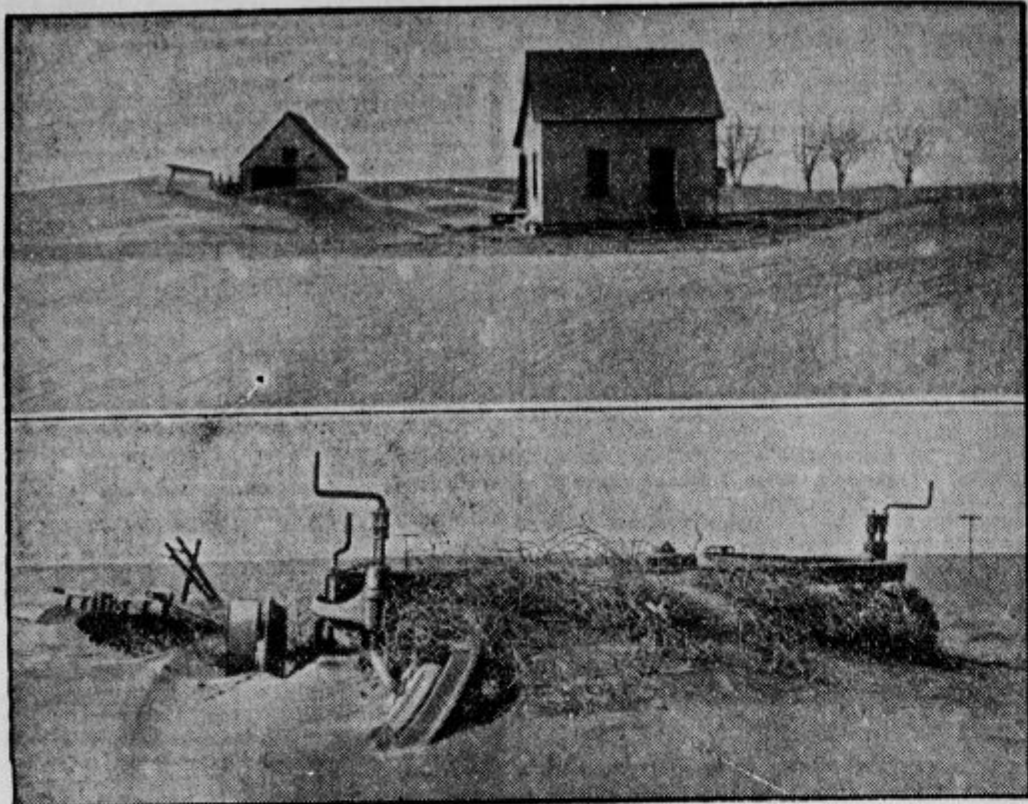
Po podatkih zemljiške knjige okrajnega sodišča v Ljubljani in drugih oblasteh je bilo letos v prvem četrtletju zaznamovanih 208 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 12.530.236 Din. Prav živahne kupčije e hišami so bile v mestu, prodana pa so bila v okolici tudi večja posestva. V Ljubljani sami je bilo v prvem četrtletju le 43 kupnih pogodb za vrednost 9.091.491 Din, dočim v okolici 165 pogodb za 3.438.745 Din.

V Ljubljani je bilo meseca marca zaznamovanih 15 kupnih pogodb za vrednost 3.931.800 Din. Stavbne in druge parcele so bile v mestu prodane od 30 Din naprej za m². Neki vrt v k. o. Krakovski predmestje je bil prodan po 150 Din za m², celotno za 128.250 Din. Prodanih je bilo marca tudi več hiš v mestu. Tako je kupil to-

Ljubljana, 15. aprila

plinskimi maskami

v peščenih viharjih

Is dežel, ki jih posipljejo pešeni viharji. V Oklahomi: Zgoraj zapušena kmetija. Spodaj zasuti kmetijski stroji.

Poročali smo že o silni katastrofi, katere je zadela srednjehodne države Severne Amerike, kjer divjajo veliki pešeni viharji. Zadnji pešeni vihar je postal za te kraje prava katastrofa. Prizadel je kar osem držav obenem. Od južno-zahodne strani Združenih držav se pešeni vihar vedno bolj širi proti vzhodu. Širne pokrajine severno-zahodne države Texas je vihar tako opustošil, da je posušeno prst docela pobral in jo odnesel drugam. Promet po cestah in po železnici postaja smrtno nevaren. Od početka, odkar je začel divjati vihar, so v Kansasu pogrešili dva kmeta. Njuni trupli so sedaj našli sredi polja.

Med peščenim viharjem se vidijo dostikrat prava naravna čudeza. Med peščenim viharjem je na primer v vzhodnem delu države Kansas rahlo deževalo. Deževne kapljice pa, ki so padale, so bile rdeče ko kri ter so po hišnih strehah puščale rdečkaste maroge. Kmalu za dežjem je začel naletavati sneg. Toda ta sneg je bil tako pomešan s prahom, da kmetje tega, kar je padalo izpod neba, niso več imenovali sneg, ampak »snost« (mešanica iz besed snov = sneg, in dust = prah).

V bolj severni državi Kolorado je zrak tako pomešan s prahom, da morajo ljudje nositi plinske maske, da lažje dihaajo. Tudi zahodni del države Oklahomi je močno prizadel. Več sto kmetičkih družin je moralo zapustiti svoje kmetije, da so se rešili smrti, ki jim je pretila od zadušjenja ali od lakote.

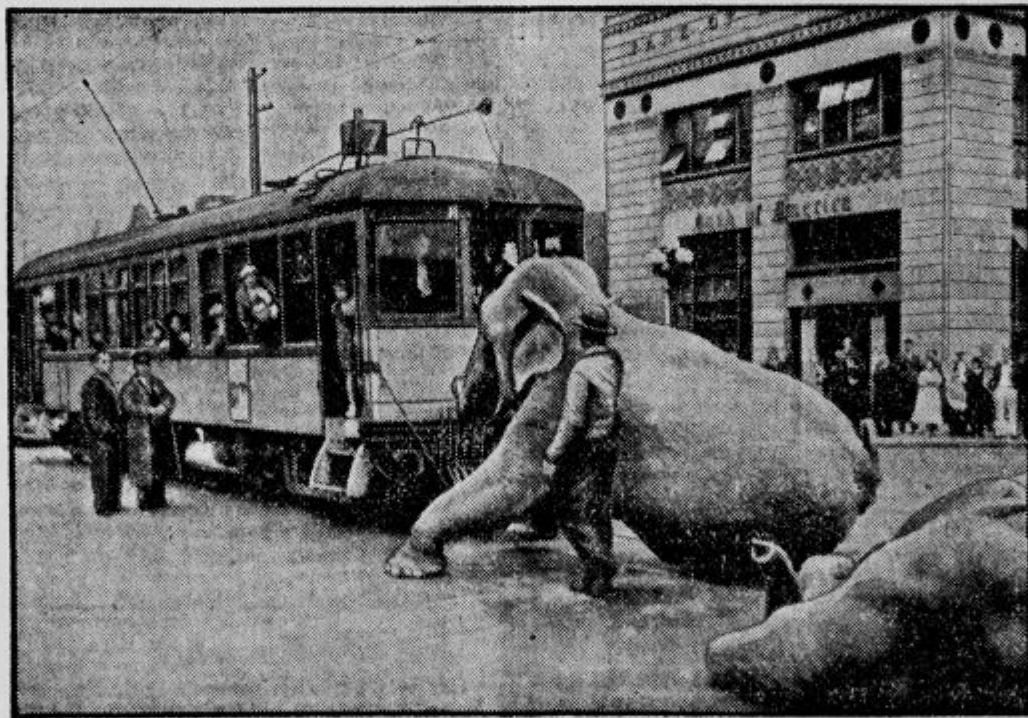
Zaradi peščenih viharjev tudi državni zastop države Texas ves čas ni mogel zborovati. Sedaj upajo, da se bodo poslanci zopet lahko sešli k zborovanju, ker so dobili vsi plinske maske, narejene iz najfineše bakrene žice. Med peščenim viharjem, ki je ponekod nosil tako goste oblake peska, da je zatemnelo sonce, so morala pristati vsa poštna in prometna letala, pri čemer se jih je nekaj ponesrečilo. Povsod, kjer se promet po cestah še vrši, vozovi vozijo po poljevo počasi.

Bolnišnice vsega velikega ozemlja, katero je zadela ta katastrofa, so prenapolnjene z bolniki, kateri so se prišli v bolnišnico zdraviti, ker jim je pešeni vihar poškodoval sopila. V vseh bolnišnicah je strogo prepovedano sedaj izvrševati operacije, ker zaradi prahu, ki ga je ozračje polno, ni mogoče operacijskih instrumentov imeti anaesth. Vsa prizadevanja, da bi prahu in pesku preprečili pot v hiše in bolnišnice, so bila zaman. Če huje ko ljudje je prizadeta domača živina,

zlasti krave in konji. Poljedelsko ministrstvo sodi, da je pešeni vihar uničil 55% vse pšenične letine. Zaradi tega se boje, da bo letošnja pšenična žetev najslabša, kar so jih kdaj doživeli kmetje Združenih držav Severne Amerike.

Lz New Yorka poročajo, da je pšenična letina v državi Texas vsa uničena ter da je samo tam 20 milijonov dolarjev škode. Šole so v prizadetih krajih vse zaprle. Kmetje se iz nesrečnih pokrajin v trumah izseljujejo. Ker so njihova polja ponekod na mater na debelo pokrita s peskom, sedaj kmetje v svoji domačiji nimajo kaj več iskati.

Uganka in odgovor. »Zakaj je zemlja ženskega spola?« — »Ker nihče ne ve, koliko je stara.«

Slona sta ustavila ves promet v Los Angelesu v Kaliforniji. Ko so ju poljali s postaje v cirkus, sta se vlegla sredi ceste na tla in ustavila ves promet.

Primož Trubar

23

Naj sledi nekaj življenjskih črtic o Vergeriju.

Rojen je bil ob koncu 15. stoletja v Kopru. Na vseučilišču v Padovi si je pridobil pesniški lov in doktorski naslov. Opravljal je službo odvetnika v Veroni, Padovi in Benetkah. Leta 1526. se je oženil z Diano Kontarini, ki mu je pa kmalu umrla. Zdjaj se je odločil za duhovski stan. Leta 1530. je postal v Rimu duhovnik, pa menda brez potrebne priprave. Sprejeli so ga med papeževe tajnike in mu poverili važne državne posle. Prišel je na dvor nadvojvoda Ferdinanda na Dunaj in se tam seznanil z ljubljanskim škofom Kristofom Ravbarjem. Vergerij je kot papežev poslanec pazno zasledoval luteranstvo v Avstriji in večkrat o tem poročal v Rim. Imenovan je bil za škofa v Kopru ter prišel leta 1545. k cerkvenemu zboru v Trident. Toda ondi zbrani škofje, ki so še pravočasno izvedeli, da se nagiba Vergerij k krivoverstvu, ga niso hoteli sprejeti v svojo družbo. Radi tega razžaljen se je vrnil v Padovo ter očitno prestopil k luteranstvu. Posledica je bila, da so mu v Rimu odvzeli škofijsko čast ter ga izobčili. Šel je k protestantom v Nemčijo, kjer je začel z besedo in s pismom razširjevati Lutrovo vero. Tukaj je stopil v slovstveno zvezo s Trubarjem in posegel v verske razmere naših dežel.

Petnajsto poglavje.

V Rothenburgu.

Magister Vid Dietrich bi bil Trubarju rad naklonil boljšo službo, kakor jo je imel v Nürnbergu. Tukaj so se že tako namnožili predikanti, da ni vedel kam ž njimi.

Ko je bila leta 1548 izpraznjena v mestu Rothenburgu dobra župnija za luteranskega duhovnika, jo je Dietrich kljub drugim proslcem odločil za Trubarja. Poznal je njegove vrline

ter ustregel ondodnim mestnim prebivalcem, ki so želeli dobrega govornika. Trubar je pa tudi rad zapustil močno obljuden Nürnberg, da bi v mirnejšem kraju lažje deloval ne samo v svojem poklicu kot pridigar, temveč tudi kot pisatelj knjig za Slovence.

Mesto Rothenburg, ležeče ob zapadni strani Nürnberga na bavarsko-würtenberški meji, je imelo že takrat nekaj tisoč prebivalcev. Dandanes jih šteje okrog dvajset tisoč. Raztegnjeno je na vzvišeni planoti, ki pada s strmim bregom proti mimo tekoči reki Tavber. Starinski zid okreda Rothenburg od vseh strani, da imaš pred sabo sliko srednjeveškega mesta. Tukaj je bila Trubarju izročena cerkev svetega Wolfganga in ž njo združena luteranska občina. V začetku je nekoliko pogrešal šumni Nürnberg, polagoma pa se je privadil kraju in ondodnim prebivalcem.

Da bi ne samotaril, je začel misliti na žentev. Star je bil 41 let in potreben življenjske tovarišice. Ne vemo, če je imel kakšne pomisleke zoper ta korak, znano pa je, da zakon ni bil nesrečen. Za ženo si je izbral Barbaro Klaus, o kateri pravijo posamezni zgodovinarji, da je bila doma v Celju. Ker je Trubar v mlajših letih kaplanoval pri svetem Maksimilijanu v Celju, bi iz tega lahko sklepali, da je bil z Barbaro znan že od onega časa. Toda vriva se misel, kako bi bila mogla priti ta oseba s Štajerskega to veliko daljavo v Rothenburg. Sicer je bilo pa tudi to mogoče. Trubar menda ni bil človek mehkih čustev in sanjave domišljije glede ljubavnih razmer, temveč treznega in resnabnega mišljenja. Zato Trubarjevi ocenjevalci ne omenjajo dosti njegovih tozadevnih slabosti. Imel je dva sinova in tri hčere. Ta zakon pa menda ni bil edini, ki ga je Trubar sklenil. Nekateri pisatelji poročajo, da ni bil samo enkrat oženjen.

Šele v Rothenburgu se je pričelo leta 1550. Trubarjevo slovstveno delovanje. Izšli sta prvi dve knjigi »Abecedarium«

Sven Hedin se je vrnil iz Azije

Veliki švedski znanstvenik, Sven Hedin, ki je vse svoje življenje posvetil raziskovanju skrivnostne Azije, se je s svojega zadnjega potovanja vrnil v Moskvo ter tu častnikarjem o uspehih svojega potovanja tole povedal:

Sven Hedin je tokrat potoval na Kitajsko na povabilo kitajske vlade v Nankingu ter je prehodil vso Kitajsko od Pekinga do notranje Mongolije in od tu do Sinkiang, nakar se je vračal nazaj proti Rusiji ter med potjo preiskoval ozemlje, po katerem naj bi v bodoče vodila nameravana avtomobilska cesta iz Moskve na Kitajsko.

Posebno zanimiva so bila njegova pripovedovanja o njegovem bivanju v kitajski provinci Sinkiang, katere se večkrat imenuje tudi vzhodni Turkestan. Ta provinca leži na rusko-indijski meji in ima glavno mesto Urumči. Pri tej priliki je Sven Hedin nepričakovano začel v vrtnice upornih Turkestanecv. Kakor znano, so se spomladi leta 1934 tamkaj uprli domačini plemena Dungan.

Nekako v istem času je tamkaj hodil Sven Hedin, valed česar je njegova pot po vstaških krajih postala zelo neprijetna. Pozneje ga je na njegovem potovanju zadel kitajski general Ma in ga imel ujetega delj časa. Vendar pa pravi Sven Hedin, da se v kljub ujetništvu niti njemu niti njegovemu spremstvu ni slabo godilo, ker so Kitajci zelo spoštljivo ravnali z njimi.

Sven Hedin je dovršil cestno traso, obenem pa se mu je posrečilo zbrati novih zemljepisnih podatkov ter obenem dobiti tudi več arheoloških znamenitosti. Kitajska vlada v Nankingu mu je po generalu Čangkajšku v priznanje njegovih zaslug podelila visok red »blestečega jada«, katerega imata poleg Sven Hedina doslej samo še dva druga Evropejca.

Sven Hedin, ki se je vrnil v Evropo v spremstvu mladega švedskega učenjaka, bo kmalu izdal o tem potovanju posebno knjigo.

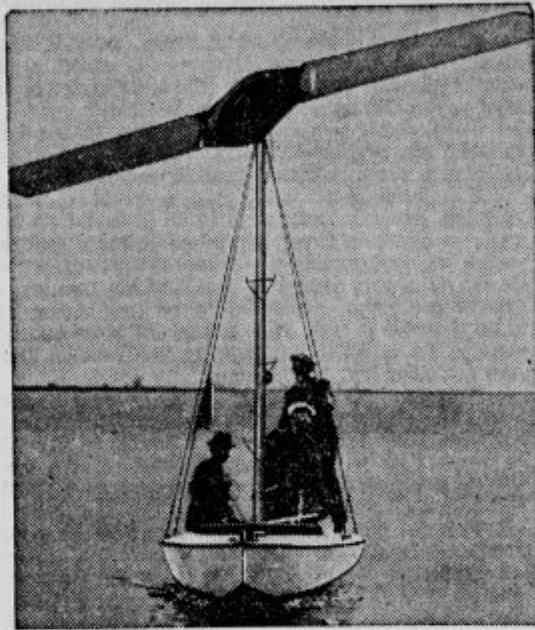
48 ur sredi razdivjanega oceana

Z otoka Jamaike poročajo, da se je pretekli teden na južni obali otoka Jamaike potopil norveški parnik »Havmoy«. Na parniku je bilo 18 moških posadke, izmed katerih jih je 11 takoj utonilo. Ostalim sedmim, med katerimi je bil tudi kapitan, se je posrečilo rešiti se na splav, ki so ga v naglici zbili. Na tem šibkem splavu so potem nesrečneži prebivali 2 dni in dve noči brez jedi in pijače sredi razdivjanih morskvalov. V teh dveh dneh sta umrla kapitan in prvi inženjer. Njuni trupli so pogoltnili valovi. Ostala petorica je že tudi izgubila vsako upanje na rešitev, ko so v četrtek popoldne nenadno zagledali pred seboj ribiški parnik, ki jih je rešil.

★

Znanstveni lov na bolhe

Lansko leto je ruska sovjetska zdravstvena organizacija po vsej Rusiji priredila lov na bolhe. Oblasti so prebivalstvu izdale oklic, naj love žive bolhe ter jih oddajo posameznim higijenskim postajam. Zbrani »materijali« so odposlali higijenski sekciji mesta Staviopol v severnem Kavkazu. Na ta način so dobili znanstveniki na razpolago 200 tisoč bolh. Med njimi je 200 različnih vrst. Enketa o bolhah je za organizacijo boja proti kugi na Ruskem velike važnosti. Severno-kavkaški raziskovalci kuge so ugotovili, da bacil kuge najbolj razširjajo bolhe.

Motorni čoln s sračnim propelerjem so zgradili v Ameriki. Doseže hitrost 7 morskih milj na uro.

★

Cesarjeve vržinke

O rajnem avstrijskem cesarju Francu Jožefu je bilo znano, da je rad kadil — a le močne viržinke. Vse svoje življenje ni kadil drugih cigar. Komaj je zjutraj vstal, že mu je strežaj prinesel prižgano viržinko. Nekoč pa je bil cesar na cesarskih vajah v Galiciji. Nekega dne se je mudil daleč zunaj in opazoval vojaško gibanje. Med odmorom si je hotel privoščiti viržinko. A v svoje razočaranje je šele sedaj opazil, da nima nobene s seboj. Dal je povprašati, ali kdo izmed častnikov njegovega spremstva kadi viržinke. A nihče ni kadil teh močnih cigar. Končno je cesar poprosil svojega telesnega zdravnika dr. Kerzla, naj mu preskrbi viržinko, pa najsi bo od kogarkoli.

Kerzl je neglo odjezdil in čez četrt ure srečal vojaško patruljo, katero je vodil korporal. »Fantje, ali ima kdo kako viržinko?« je vprašal dr. Kerzl. Slab korporal, ki ne bi bil imel viržinke in tako je dr. Kerzl za cesarja dobil korporalovo viržinko in ž njo odjezdil k cesarju. Ta si je prižgal viržinko in jo z velikim užitkom kadil. Potem pa je poklical zdravnika in mu dejal: »Vidite, ljubi Kerzl, da nikdar ne dobim tako finih viržink. To je prava viržinka!« Strašna korporalova viržinka, ki se je valjala po kdoveki kakšnih judovskih trafikah, je cesarju bolj ugajala, kakor tiste, katere je on navadno kadil.

Korporal je drugega dne dobil v zahvalo cel zabojček cesarjevih viržink, kakršne so za cesarja nalašč izdelovali iz najlepših in svetlih tobakovih listov. Ko pa si je korporal prižgal prvo cesarsko viržinko in poduhal njen dim, je zaničljivo zamahnil z roko in rekel: »Ena sama moja prava viržinka mi je ljubša, kakor cel zaboj tehle lepe dišečih cesarskih, ki niso nič prida.«

in »Katekizem«. Za nas sta velikega pomena, ker sta prvi v slovenskem jeziku tiskani knjigi. Magister Vid Dietrich je zve sto držal svojo obljubo, krepko podpiral Trubarja in skrbel, da so prišli vsi izvodi knjig brez ovir na Kranjsko.

»Abecedarium«, obsegajoče le 16 strani, je imel namen, da seznani naše ljudstvo s črkami, pa tudi s temeljnimi nauki luteranstva. Popoln naslov knjige se glasi:

»Abecedarium in der Windischen Sprach. Ane buquice, is katerih se ty mladi inu preposti Slovenzi mogo lahko v kratkim zhasu brati nauuzhiti. V tih so tudi ty vegshi stuki te kerszhanske vere inu ane molytve, te so prepisane od aniga perjatlja Slovenzou.«

Ta prijatelj Slovencev je bil seveda Trubar sam.

Druga knjiga »Katekizem« je posneta po luteranskih izdajah. Njen naslov je:

»Cathecismus in der Windischen Sprach sambt einer kurtzen Ausslegung in gesangweiss. Item die Litanci und ein predig vom rechten Glauben, gestelt durch Philopatridum Illiricum. Anu kratku poduzhenie, s katerim vsaki zhlouik more v nebu pryti.«

Namenjena je bila posebno slovenskim duhovnikom, da bi razlagali krščanski nauk po Lutrovih nazorih. V pogovoru opominja Trubar župnike in starše, naj poučujejo otroke katekizem. Philopatridus Illiricus (Ilirski domoljub) je bil zopet Trubar sam.

Knjigi pa nista imeli pričakovanega uspeha. Poslali so ju iz Morhartove tiskarne v Tübingenu na Kranjsko, toda knjigi nista dobro uspeli. Glavni vzrok, da se nista širili med ljudstvo, je bil ta, ker sta bili tiskani v tujih gotških črkah. Trubarja je to zelo žalostilo. Kmalu bi bil popolnoma obupal radi tega. Čeprav so ga njegovi pristaši na Kranjskem prosili, naj izda še »Postilo« to je razlago nedeljskih evanجيلjev, in hotel o tem nič slišati. Z besedo »Postila« so zaznamovali knjigo, ki so jo rabili kot razlago svetega pisma bodisi doma ali v cerkvi. Najprej so brali odlomek svetopisemskega besedila, potem je sledila razlaga. Odtod latinski izraz: »Post illa verba sanctae Scripturae«. To bi se reklo slovenski: Po tistih besedah svetega pisma. Iz besedi »post illa« je nastalo ime »Postilla«.

Gospodarstvo

Železniški dohodki in tarif. politika

Cetrtna dohodkov vseh železnic iz ljubljanskega ravnateljstva

Pred nekaj dnevi so bili objavljeni definitivni zaključni računi železniške uprave za mesec december 1934 in je tako možno sestaviti pregled teh dohodkov za lansko leto.

Cisti dohodki (brez transportne takse) so znašali v milijonih Din:

Potniški promet:			
Lokalni promet	409.75	381.02	369.65
Inozemski promet	9.84	12.98	17.16
Potnik	81.14	79.81	73.64
Drugi dohodki	46.45	43.66	41.98
Skupno	547.15	517.47	502.44

Priljažni promet:			
Lokalni promet	15.74	14.34	12.68
Inozemski promet	4.01	4.12	3.69
Skupno	19.75	18.46	16.37

Blagovni promet:			
Lok. brzov. promet	26.90	24.70	19.02
Navadni promet	1029.63	1007.19	1051.64
Inozemski promet	224.96	245.69	268.05
Drugi dohodki	47.19	53.80	49.58
Skupno	1328.68	1329.39	1388.29

V letu 1935 je bilo tranzita v blagovnem prometu za 79.16, leta 1934 pa za 77.4 milj. Din. Tako so znašali skupni čisti dohodki državnih železnic leta 1932 1895.6 milij. Din, leta 1933 1865.3 milj. Din in l. 1934 1907.1 milj. Din. Iz teh pregledov je razvidno, da je padel lani potniški promet skupno za 3% v primeri z letom 1933 in približno 9% v primeri z l. 1932. Priljažni promet je padel lani v primeri z l. 1933 za 11%, v primeri z l. 1932 pa za 17%. Blagovni promet je narasel za 4.4% v primeri z l. 1933 in za 4.5% v primeri z l. 1932.

Celokupni prevozni dohodki so lani narasli za 2.2% v primeri z l. 1933 in za 0.5% v primeri z l. 1932.

Proge ljubljanskega obratnega ravnateljstva so dale lani dohodkov (v milijonih Din, v oklepajih podatki za l. 1933): potniški promet 100.54 (105.49), priljažni promet 5.27 (3.69), lokalni blagovni promet 314.13 (206.38) in tranzitni ter direktni zvezni inozemski promet 154.02 (124.28). Skupno so znašali dohodki lani 451.97, l. 1933 pa 437.85. Če k tej vsoti prištejemo še izkupiček prodajalnic Putnika na ozemlju ljubljanskega železniškega ravnateljstva, potem je ljubljansko ravnateljstvo participiralo v dveh težkih letih gospodarske krize z okoli 25% na vseh dohodkih naših železnic. Vpoštevati je treba, da predstavlja ozemlje ljubljanskega ravnateljstva komaj 1/4 vsega prebivalstva v državi. Po statistiki organov socialnega zavarovanja je Slovenija prenehala biti agrarna dežela ter je postala v veliki meri industrijsko-agrarna pokrajina ter tujsko-prometno središče. Industrijska in trgovska moč Slovenije, gospodarska in socialna kultura dežele ter nesorazmerno velik delež na vseh državnih dohodkih, zlasti pa, kot smo videli, železniških, vse to dokazuje, da je treba povečati kompetence železniškega ravnateljstva v Ljubljani, zlasti, ker gre na progah v Sloveniji 90% vsega železniškega tranzita skozi našo državo. Vsekakor se mora doseči tudi tesno sodelovanje gospodarskih krogov z železniškim ravnateljstvom v Ljubljani, ker je to najna gospodarska potreba, katere ne bi mogli zadovoljiti tako, če bi šla večina poslov v oddaljeni Zagreb.

Pričujoča finančna slika naših železnic kaže, da je potrebna upravna dekoncentracija naših železnic, kateri mora slediti tudi tarifno-politična dekoncentracija pod pogojem, da pridejo vsi gospodarski interesi posameznih pokrajin v tarifni politiki do pravičnega izraza in vpoštevania.

Zahteve

mariborskega trgovstva

Maribor, 15. aprila.

Kakor smo poročali že včeraj v »Ponedeljškem Slovence«, je bil v nedeljo dopoldne v prostorih hotela Orla občni zbor Združenja trgovcev v Mariboru. Zborovanje je bilo lepo obiskano ter je poteklo v znamenju strunne stanovitne zavednosti. Ob zaključku občnega zbora so zborovalci sprejeli sledeče sklepe:

1. Naj se ukinejo vsi davki in drugi privilegiji bodisi Nabavljalnim zadrugam in tudi vsem sličnim institucijam.

2. Naj se izvede reforma zakona o neposrednih davkih z ozirom na kontingentiranje pridobnine, določanje eksistenčnega minimuma in imenovanje članov davčnega odbora, ki naj jih imenujejo stanovske organizacije in ne občine.

3. Industrijske in tovarniške prodajalnice naj se brezpogojno ukinejo, dokler pa se to ne izvede, naj se smatrajo kot samostojna podjetja in kot taka tudi obdavčijo.

4. Taksa po tar. post. 34. naj se začne pobirati šele pri računih Din 100, in to po Din 1. Trgovski posli iz roke v roko naj se osvobodijo izdavanja potrdil in seveda tudi taks.

5. Samoupravne davščine (trošarine, uvozne itd.) naj se po celi državi unificirajo, ker so velika ovira v medsebojnem blagovnem prometu.

6. Naj se takoj ukine § 7. davčne novele z dne 18. febr. 1934 zakona o neposrednih davkih.

7. Zahteva se novelizacija § 19. obrtnega zakona in sicer zlasti z ozirom na podaljšanje učne dobe, možnost dosega trgovsko-obrtnih pooblastil in privilegiranja rokodelcev z ozirom na trgovski obrt.

8. Krošnjarijenje naj se dovoli samo s predmeti domače delavnosti, vsako drugo naj se prepove in onemogoči.

9. Naj se ukine posečanje zasebnih strank po trgovskih potnikih tudi na poziv. Potniki naj posečajo samo one tvrdke, ki se bavijo z razpečevanjem dotičnega blaga.

10. Blagovni krediti naj se brez oziroma vrednosti in vrsto blaga v celoti izvzamejo iz kmečke zaštite.

11. V interesu pobiranja brezposelnosti zahtevamo, da se čimprej nadomestijo nepotrebnim inozemskim delavci in nameščenci z domačimi.

12. Z ozirom na težke gospodarske razmere, v katerih se nahaja danes trgovstvo, naj se socialno zavarovanje istega čimprej izvede.

13. Da se ukine čl. 4. uredbе z dne 2. febr. 1935, ki znižuje obrestno mero za dolgove zaščitenih kmetov in sicer denarnim zavodom od 6% na 4%, privatnim upnikom pa od 3% na 1% ter naj se v obeh primerih zahteva zvišanje obrestne mere na višino diskonta Nar. banke.

14. Da se izgradi, odnosno temeljito popravi državna cesta ne samo od državne meje do Maribora, ampak vsaj do Celja in nadalje do Ljubljane ter se zlasti zaradi tega protestira proti nesorazmerni razdelitvi dovoljenega kredita za ceste v Dravski banovini od Din 35 milijonov, ker je dobil naš severni del od tega samo Din 5.000.000.

15. Da se kreditna odpremnina pri poštnih pošiljkah, kot je to pri železnici, tako, da jo plača prejemnik pošiljke ob prejemu.

16. Da se priredi v bodoči poslovni dobi v okviru Združenja najmanj deset strokovnih predavanj, za kar se votira znesek Din 1000.

Borza

Dne 15. aprila 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curia in Pariza, popustili so Amsterdam, Newyork in Praga, dočim so narasli tečaji Bruslja, Londona in Trsta.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi narasel na 8.72—8.82, na zagrebški na 8.70—8.80 in belgajski na 8.643—8.743. Grški boni so notirali v Zagrebu 80.15—80.85, v Belgradu pa 29.90 denar. Angleški funt se je v Zagrebu uvrstil na 231.15—232.75, v Belgradu pa na 230.20—231.80. Španska pezeta v Zagrebu 5.395—5.405, v Belgradu 5.60 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2961.46—2976.06, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 742.85—747.92, Curib 1421.01—1428.08, London 211.98—213.99, Newyork 4348.31—4384.62, Pariz 289.60—291.03, Praga 183.27—184.38, Trst 363.48—366.57.

Promet na zagrebški borzi 450.385 Din. Curib. Belgrad 7.02, Pariz 20.38, London 14.965, Newyork 308.375, Bruselj 52.325, Milan 25.625, Madrid 42.225, Amsterdam 208.35, Berlin 124.30, Dunaj 58, Stockholm 77.15, Oslo 75.15, Kopenhagen 66.80, Praga 12.00, Varšava 58.25, Atene 2.90, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.60, Buenos-Aires 0.7925.

Vrednostni papirji

Tendencja za državne papirje je bila v splošnem slabša, vendar posebnih izprememb v tečajih ni bilo. Promet je bil nekoliko znatnejši.

Kakšne so naše tkanine po Din 80—do 120—?

Mnogi bodo enostavno rekli: to ni — štof! Gotovo bodo to rekli oni, ki mislijo, da štof. ki ne stane Din 300—, sploh ni tkanina. Toda kaj je na stvari?

Moda je brezobzirna in prinaša dostikrat vzorce, ki postanejo v kratkem času zopet nemoderni. Razumljivo je, da tovarne, ki jim je moda regulativ, trpe velike škode. Zato poskušajo, da stavijo v promet take tkanine po najnižji ceni.

Isti slučaj je tudi pri nas. Poedini vzorci so zgubili svojo popularnost. Zato smo jim dočitali ceno izpod nabavne cene. Sicer pa so vse te naše tkanine po Din 80— do Din 120— kvalitativno na popolni višini in izdelane iz najboljših surovin, kakor vsi ostali naši proizvodi.

Za one, ki jim ni glavno moda, pač pa solidnost kvalitete, predstavljajo te naše tkanine odlično možnost cenene nakupa.

Cena za meter od Din 80— do Din 120—

Tkanine za vsak žep in vsak okus

VLADA TEOKAROVIC
I KOMP.

Tovarna v Parafinu, prodajalne v vseh večjih mestih Jugoslavije.

Sport

TRIGLAVSKI DAN — SMUK S TRIGLAVA

JZSZ razpisuje za dan 28. aprila tekmo v smuku s vrha Rāi v dolino Krme. Tekmuje se po pravilih JZSZ. Tekmovanje je odprto za vse tekmovalce, ki so verifikirani pri JZSZ. Prijavitelj se mora tekmovalci prijaviti pri svojem klubu na zvezni tekmovalni prijavni list, in sicer najkasneje do 24. t. m. na JZSZ v Ljubljani. 24. t. m. ob 18. uri bo izrečanje tekmovalcev v zvezni plakarni. Naknadne prijave ali pa tekmovalje izven konkurence ni dopustno. Tekmovalci se javijo v nedeljo ob 10. uri na startu vrh Rāi iznad Staničeve koče. Za prijavo tekmovalca bodo pripravili nosači, ako prijavitelj tekmovalci teko prijave do sobote 27. t. m. prijave sprejema SK Trilav. Objava rezultatov in razdelitev dolo umetniška Hodiška. Objava rezultatov in razdelitev uspešnosti na teko tekmovalno progo prosimo klube, da prijavitelj samo najboljšje svoje tekmovalce. Za prenositi se je treba prijaviti do 24. t. m. Sm. K. Dvojje-Mojstrana, ki bo preiskoval stanovanje na Staničevi koči ali na Kredarieti. Prireditelj vodi tehnični odsek JZSZ in Sm. K. Dvojje-Mojstrana.

RAZPIS TEKME V SLALOMU NA ZELENICI
Sportni klub v Trilavu razpisuje za 22. t. m. (Velikonočni ponedeljek) tradicionalno meklubsko tekmo v slalomu na Zelenci za poredni pokal o. dr. Gorhar-da Guoklerja. Tekmuje lahko vsak član, verifikiran v JZSZ, ter se vsi tekma po pravilniku slalomca. Prijave sprejema SK Trilav, ali smo uro pred startom v koči na Zelenci tehnični funkcionar. Start ob 13. Razpisitev rezultatov ob 17. v hotelu Pošta v Trilavu. Prijavnina 5 Din, kavejca za štivilko 5 Din. Pokal pride v predhodno posneti onega kluba, katerega ekipa treh članov doseže najboljši čas, in sicer v treh zaporednih vsakotnih tekmovalnih ali petkrat v predstavljenih. Dosele je iz dveh zaporednih tekmovalnih pokalov v posneti SK Trilava. Tekma je razpisana kot poslednja — v tej disciplini radi tega, da se pokažejo vse tehnične sposobnosti, pridobljene v letošnji zimski sezoni. Srečne razmere na Zelenci so prav dobre, tako, da se bo tekma izvršila v vseh okvirih brezhibno.

Slalom klub M. Tajišče. Danes ob 9. uri se vrši I. redni občni zbor kluba v Zelenci dvorani hotela Union. Dolžnost članstva je, da se občnega zbora polnočevilno udeležijo. Stari naših naračajnikov vlnudo vabljeno. — **Kajkavšt.** Danes ob občnem zboru sestane takoj v dvorani Uniona. Vsi, ki se zanimajo, na se sestanka se niste udeležili, pridite!

Službene objave Ljubljanske podzvez JZSZ. — Iz seje u. o. II. IV. 1935. Po sklepu zveznega u. o. prevzame delegiranje lahkoatletskih sodnikov podzvezni u. o. dokler se ne omejuje samostojni lahkoatletski sodniški zbor pri JZSZ, odnosno pri Ljubljanski podzvezi. Lahkoatletski sodniki se obvestijo o tem a posebno okrožnico. TKD Atene se potrjuje vrnitev pokalov za podzvezno drž. cross-country prvenstvo. Na znanje se vzamejo prijave hanzskih prvenstvenih tekem Ilirija—Korotan, Ilirija—Atena in Ilirija—Gorenje, predložene od SK Ilirije, ter prijavo Gorenja za tekmo Gorenje—Atena. Prvenstvena tekma Ilirija—Korotan, ki bi se morala šteti dne 14. IV., se odloči na kasnejši termin, ker se udeležil Ilirija ta dan drž. country prvenstva v Zagrebu. Ker se kluba za tekmo Gorenje—Atena nista sporazumela za sodnika, se delegira za to tekmo sm. Jurman. Sklene se uvesti občina prvenstanje za razkritje hanzskega sporta vlnati v provinco. V to svrhu se izdela poseleni nart. Verifikirata se cross-country tekla za prvenstvo podzvez za leto 1934 in 1935. SK Ilirija in proglasa za cross-country prvaka za leto 1934 in 1935. Za cross-country prvenstvo podzvez za leto 1934 se proglasa Zajo Slavica, za prvenstvo podzvez za leto 1935 pa Papež Darinka (obe SK Ilirija).

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubzenska zgodba mlade duše

Od zvonikov se razliva poldansko zvonjenje tja čez staro mesto. Tedaj se dečko zmislil, da pač mora v Beljak. Dvigne se in kolena mu klekajo. Od rožnega grma ob zidu si odloži vejico in jo vtakne v zemljo. Poleti, ko bodo cvetele rože, kje bo pač tedaj on?

Skrivaj se ogleda, ali ga kdo ne vidi. Pokopališče leži prazno, brez ljudi v poldanskem soncu. Tedaj deček poklekne in vroče poljubi vlažno, črno prst in jeclja:

»Sladko spavajte, oče, — preljudi očka — Bog vas obvari! Tako rad vas imam, tako rad — tako rad — oh očka, zdaj pa nikdar več, nikdar več, nikdar več! Se že spet kaj kmalu vrnem, kajne, da vam ne bo dolgčas — očka, spavajte sladko — preljudi očka! —

Potem stoji še dolgo in si zakriva obraz z rokami. Ne more doumeti, da naj zdaj v resnici odide sam, ne more si misliti, kako naj potuje sam satecat brez očeta. Pa — čez nekaj časa pride spet gospa, a on ne mara k tujim ljudem — rajši je sam. Niti k teti v Beljak ne bi šel, da mu ni zapovedal oče. Toda zdaj mora. Naredi velik križ in se okrene.

Cudovito jasno se modri nebo nad dolino ob Glini. Svet je prostran. — Misli dečkove pa leže zaklenjene v tesnem grobu pri očetu. In ko roma tako sam satecat z gosli po sončni cesti, začuti prvikrat, da nima doma.

Ze se svita jutro, ko se Ivan bliža Beljaku. Počastno so dahnjeni obrisi Karavank na srebrno nebo, ostro in črno strinjio Dobrač in njegovi tovariši na speče mesto. Nad cerkvico svetega Osvolda plava blažen, zlatordeč

oblak v prvem mrljenju dneva.

Nad mestom samim leži še noč. V zvoniku mestne farne cerkve brli lučca čuvajeva in na mostu čez Dravo se guga velika svetiljka. Ivan obstoji in gleda za rumenim svitom, ki hoče venomer odplovati z valovi in vendar venomer tone v najbližjem vrtincu. Potem dvigne trudne oči, zre na mesto, ki se položno spušča proti Dravi, in silno mu utriplje srce. Zgoraj se riše gotška cerkev s šilastim zvonikom jasno in slovesno v jutranji svit. In za cerkvijo, tam mora stati hišica; v njej se je rodil Ivan. Dobro se spozna po Beljaku. Saj mu je oče tisočkrat pripovedoval o njem. In zdaj se zlivajo očetine besede in sinovi sanjavi spomini v srce protresujočo pesem, ki prebridko in preradostno udarja ob nikdar še dotaknjeno struno dečkove duše, da bi skoraj počila. O dom, dom!

Ob tem čudovitem prepoznavanju mu zavriska srce. Saj — saj, to je zvonik, ki mu je gledal skozi okno v sobo; tu je grbasti glavni trg s kužnim stebrom, — tam je Drava, ki zna tako veličastno šumeti. — O, nobena voda na svetu ne šumi tako lepo kakor Drava! In to je ozka pot ob bregu, ki je po njej hodil z očetom v Šmartin — o ljuba bela cerkvica, že se svetli. In pa — zvonovi, zvonovi! Zdrava Marija! Angelovo češčenje zvonil! Moj Bog, še čisto natančno se spominja, kako so mu sleherno jutro zadoneli zvonovi v izbico — saj jih je zvonil oče. — — — Oče! — — — Ah, da oče ni mogel več priti v Beljak! Vse veselje je zdaj proč. — Kaj naj bi doma sam brez očeta!

Trudnost ga spet prevzame — srčna bridkost in zapuščenost. Pogled na drago mesto pred seboj ga le še bolj užalosti. Pa da bi le že bil v Peravi, tam se že pri- vadi. Skrivaj ga pa vendarle prevzema hrepenenje, da bi ostal tu, kjer mu ogreva srce slednji kamen in sle-

herni oblak. Pa tudi se boji svidenja. Nič kaj prav se ne more spominjati svetokriške krčmarice. Tudi mu ni prava tema, ampak je le daljna sorodnica očeta. Pa oče mu je rekel — in h komu naj sicer tudi gre?

Iz mesta prihaja popotnik. Tudi Ivan se dvigne in se napoti čez most. Truden se povzpne na levo po klancu proti peravski cerkvi. Srce mu burno utriplje. Svetlo se odraža rdeča zvonika od temno modrega neba. Vrata pa so že zaklenjena. — Tedaj se okrene deček proti postavni krčmi na trgu. Pod lipami klockota vodnjak, okna se blešče. Srčno stopi Ivan do deklet, ki pravkar prihaja s polno gelido mleka iz hleva.

»Bog daj! Prosim, je krčmarica doma?« vpraša in beseda se mu zatika.

»Je, je, le kar noter pojdi v hišo, pravkar zahturke.« Po gladkih tleh pride naravnost v izbo. Tam sedi vse polno ljudi okrog velike mize. Krčmar, krčmarica, sin, dve hčeri, potem še posli, šestero ali sedmero. Plaho obstane deček na pragu, skube goselnik in ne ve prav, kaj bi.

»Dobro jutro,« reče slednjič.

»No, kaj bi pa ti rad že na vse zgodaj?« vpraša nekdo.

Ivan stopi bliže.

»Z gospo krčmarico bi rad govoril.«

»Jaz sem,« zadoni samozavestno iz ust suhi, plavalasi ženski. Mrzle, ostre oči mu vzemo ves pogum. In vsi ti ljudje, kako ti gledajo!

»Prosim lepo — jaz sem Kamenarjev Ivan in ker so mi oče umrli —

Opazno premaga gospa krčmarica iznenadenje, potisne klop nazaj in vstane.

»Tako,« reče po mučnem premolku

S. M. Felicite Kalinšek izide v novem osmem natisu 10. maja. Slovenska kuharica Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjigarna.

HOTEL „UNION“ HOTEL „BELLEVUE“

Uljudno naznanilo cenj. gostom in prijateljem. — Z današnjim dnevom sem prevzel restavracijo in klet grand hotela „Union“ v Ljubljani. — Vodila bova z mojo ženko osebno restavracijo in klet v hotelu „Union“ ter hotel in restavracijo v hotelu „Bellevue“. Renomirano kuhinjo, izborna vina in pivo ter nizke, današnjim razmeram primerne cene preneseva tudi v novo podjetje. — Zahvaljujoč se dragim gostom za dosedanje priznanje in zaupanje, proseč jih tudi nadaljne naklonjenosti, se toplo priporočava

PERO in KATI ŠTERK

Velikonočna darila po znatno znižanih cenah, v največji izbi in najboljši kakovosti pripočena cenj. občinstvu trdka

F. M. SCHMITT

Pred škošijo 2 Ljubljana Lingerjeva 4

Ogled blaga in cen brezobvezen!
Točna in solidna posrežba!

Za pomladanski čas

lepe nogavice, rokavice, kombineze, srajce, kravate, modne šiviljake in kroj, potrebščine v modni trgovini

Anton Paš

Maribor, Slovenska ulica št. 4

VABILO NA REDNI OBČNI ZBOR
Prve slovenske tovarne mineralnih voda, sodavice in brezalkoholnih pijač r. z. z o. p. v Ljubljani, Slomškova ulica 27, ki se bo vršil v sredo, dne 24. aprila 1935 ob 3 pop. v gostilniških prostorih »Pri Možini« na Vidovdanski cesti 24.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo o poslovanju.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka.
5. Volitev načelnstva, namestnikov, nadzorstva in razsodišča.
6. Raznotherosti.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Opomba: Drugi odstavek § 23 zadržnih pravil se glasi: Ako jih ni ob določeni uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v zadržni pisarni med uradnimi urami.

Radiotehnik prodajam in popravilam vsakršne radioaparate!
JOS. BEZENSEK, Maribor, Vetrinjska 17/1

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, misljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenški tednik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Rep. Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatele z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tedenko 32 strani. Letno dve debeli vezaninivi knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na naš račun nakazite Zadržni gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja«
Avalos 250
Buenos Aires, Rep. Argentina.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska 5 mm visoka pečna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar

Vsak večer koncert. —

Službodob

Frizerja

prvovrstno in samostojno moč v vodni in trajni ondulaciji — išče Salon Flieger, Sarajevo, Aleksandrova 57. Oferirajo naj se samo starejši moči. (b)

Vajenci

Učenec

za večjo trgovino na deželi — se sprejme. Prednost ima kmetski sin, ki je zdrav in ima vsaj 1 leto srednje šole. Ponudbe v upravo »Slov.« pod 4088. Maribor, Aleksandrova 40

Auto-motor

Avtomobilisti

Vaš avto Vam nanovo liča ali tapacira pri strokovni izvršitvi najceneje Martin Mali, Avto »Duc« ličanje in tapetništvo, Domžale. f št. 1.

Razno

Halol Znižana vožnja

Vam nudi priliko posetiti Kaštelansko rivijero pri Splitu. Celodnevna dobra prehrana z vinom 20 Din, postelja 10 Din, elektrika, vodovod. Čolni na razpolago. Josip Lukas, Kaštel stari kod Splita, Dalmacija. (r)

Radio

Radio aparat Radione

1 leto rabljen, fin, zelo selektiven, modern, štirikolovni, v fakturirni vrednosti 6500 Din — prodam za 3500 Din. Ogled popoldne. Kranjc, Sodarska 6. (i)

Posrestva

Novi hiši

ob Dunajski cesti, zraven Ljubljane — prodam za vsako ceno. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »40.000 Din gotovine« št. 2915. (p)

Enodružinska hiša

naprodaj. Poizve se: Vič št. 1. (p)

Hišico

na primernim vrto v najbližji okolici Celja ali v Laškem — kupim. Predpogoji: zdrava in solčna lega. Ponudbe upr. »SL.« pod šifro »Resen kupec« št. 4301. (p)

Denar

Posojila

na vložne knjižice dale Slovenska banka. Ljubljana Krekov trg 10

Hranilne knjižice

vseh bank in hranilnic prodate ali pa kupite najugodnejše potom

Bančno kom. zavoda

Za odgovor 3 Din znamk

20.000 Din posojila

iščem. Drugo po dogovoru. Ponudbe upravi »SL.« pod »Sigurno« št. 4286. d

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Koruzni zдроб

slanino, fižol — kupimo za delavsko kuhinjo na regulaciji Savinje. Ponudbe poslati na: Regulacijo Savinje, Tremerje, Celje. (k)

Glasba

R. Warblnek

najstarejša tvornica klavirjev

Ljubljana

Gregortičeva ul. 5 I.

Prodaja inozemskih in lastnih izdelkov
Strokovnjaška popravila in uglaševanje
Najcenejša izposojevalnica
Obročna odplačevanja

Prodamo

Prima sport. suknjiče

po 98 Din, pumparice, modne hlače itd., kupite zelo ugodno pri Preskerju, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (f)

Damske torbice,

potoval. potrebščine, denarnice itd., dobite poceni pri

J. Karlo, Maribor,

Trg Svobode 6.

Naročila in popravila izvršujem točno in solidno.

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbi v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Par težkih konj

proda Meščanska korporacija v Kamniku. (f)

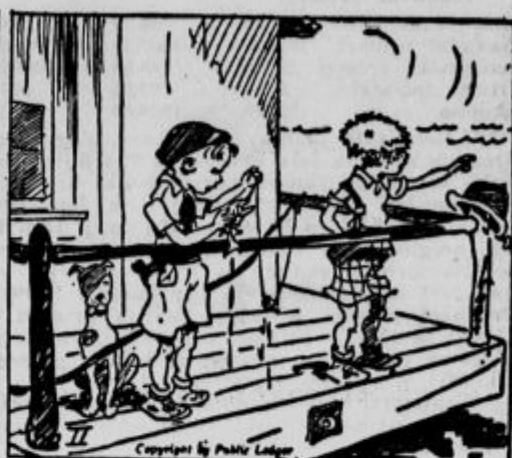
Zofa in 3 fotelji

temnordeti, naprodaj za 800 Din. Linhartova 28. 1

Tinčkove in Tončkove prigode

8.

Tonček je vremenski prerok

»Živijo!« je veselo vzkliknil Tonček, ko je bil spet na varnem. »Vremenokaz napoveduje lepo vreme. Pa tudi brez vremenokaz dobro vem, da bo lepo.«

Tinček je medtem ujel na trnek ostriza in dejal:

»Divja mačka nama je ušla, namesto nje si bova spekla ribo.«

Iz daljave se je začul polglasen, zamolkel grom. In nekajkrat se je grozeče zablistalo...

Tinček se je prestrašeno oziral v nebo, Tončkove vere v lepo vreme pa ni mogel nihče omajati.

»Ne bodi takšen strahopetec,« je dejal Tinčku, ki je še vedno neodločno stal na krovu. »Saj sem ti rekel, da bo lepo vreme. Zaradi enega samega bliska še ni treba izgubiti glave! Za menoj!«

Inserirajte v „Slovenca“!

Javljamo tužno vest, da je naš dolgoletni, zaslužni nameščenec, gospod

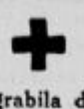
Ferdo Poljšak

po kratki težki bolezni nepričakovano dne 13. aprila umrl.

Blagopokojnika ohranimo v častnem spominu.

Zagorje, dne 15. aprila 1935.

Ravnateljstvo rudnika TPD
v Zagorju ob Savi.

Kruta usoda nam je ugrabila dne 14. aprila 1935 v cvetu mladosti našega nadvse ljubljenega sinka, oziroma brata

ANTONA

dijaka IV. razr. drž. realne gimnazije v Celju

K večnemu počitku ga bomo spremili v torek, dne 16. t. m. ob 4 popoldne iz mrtvašnice na mestno pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 17. aprila ob 7 zjutraj v cerkvi Sv. Danijela v Celju.

V Celju, dne 14. aprila 1935.

Globoko žalujoča rodbina Oražem.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljeni soprog, predobri očka, sin, brat, stric in svak, gospod

Jernej Bajželj

kontrolor Hranilnice dravske banovine

dne 14. t. m., po dolgotrajnem, mukopolnem trpljenju, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal. Predraga pokojnika spremimo na njegovi zadnji poti v sredo, dne 17. aprila 1935 ob 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1935.

Zinka Bajželj roj. Milač — soproga; Ina — hčerkica; Uršula Bajželj — mati; Joža, Ivanka, Tončka — brat in sestra — in ostalo sorodstvo.

PO DALJSI BOLEZNI JE GOSPOD

JERNEJ BAJŽELJ

HRANILNIČNI KONTROLOR IN UPRAVITELJ HIŠ HRANILN. POK. SKLADA

DNE 14. APRILA 1935 — UMRL
POGREB BO V SREDO, DNE 17. APRILA 1935 OB 4 POPOLDNE IZPRED MRTVAŠNICE DRŽ. SPLOŠNE BOLNIŠNICE V LJUBLJANI
POKOJNIK SI JE PRIDOBIL ZA 16-LETNO VESTNO IN VZORNO SLUŽBOVANJE ČASTEN IN TRAJEN SPOMIN

V LJUBLJANI, DNE 15. APRILA 1935

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE V LJUBLJANI